БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 174 (6609)
СЕНТЯБРИИН 1
ВТОРНИК
1953 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

СССР СОЮЗАЙ МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДТЭ: М. В. Ломоносовой нэрэмжэтэ Московско гүрэнэй университедэй шэнэ байшангуудые нээхэ тухай (1-дэхи нюур).

КОМБАЙНУУДЫЕ БҮРИН ХҮСӨӨРНЬ ХҮДЭЛҮҮЛХЭ (1-дэхи нюур).

Саг үргэлжын комиссинуудай хүдэлмэри тухай (2-дохи нюур).

Австритай баталха гүрэнэй договор тухай Франциин, США-гэй ба Англиин Правительствонуудта Советскэ Правительствын эльгээһэн ното (2-дохи нюур).

А. Ильин. — Хүдөө ажахын налог тухай (2—3-дахи нюурнуудта).

ЭРХИМЭЭР ҺУРАЖА, ЭХЭ ОРОНОО БАЯСУУЛАГТЫ! И. Арский. — Һуралсалай шэнэ жэлые түгэс бэлэдхэлтэйгээр угтабабди. Г. Молонов, С. Доржиев.— Бидэ Москва ошообди (3-дахи нюур).

Германска Демократическа Республикын арад зон Советскэ Союзда баясхалан хүргэнэ (4-дэхи нюур).

Студентнүүдэй Бүхэдэлхэйн III конгресс дээрэ (4-дэхи нюур).

Һуралсалай шэнэ жэл

Ороной һургуулинууд, техникумүүд болон һуралсалай дээдэ газарнуудта һуралсалай занятинууд мүнөөдэр эхилбэ. Советскэ һурагша ба студент бүхэнэй ажабайдалда занятиин эхилһэн үдэр ехэ события болодог байна.

Арадай гэгээрэл тухай Советскэ гүрэн тон ехэ анхарал оролдолго гаргана. Ороң дотор һургуулинуудай, техникумүүдэй ба дээдэ һургуулинуудай тоо жэл ерэхэ бүри олон болоно. Һуралсалай ба методическа литература, кабинедүүд болон лабораторинуудта хэрэгтэй харуулан ойлгуулха зүйлнүүдые, түхеэрэлгэнүүдые абалгада ехэхэн хэмжээнэй мүнгэн зөөри гаргашалагдана. Жэл ерэхэ бүри эрдэм бэлэдхэл ехэтэй багшанарай тоо олошорно. Арадай гэгээрэлдэ зорюулагдан улам ехэ мүнгэн зөөри бюджедээр һомологдоно. СССР-эй Верховно Соведэй V сессеэр баталагдаһан 1953 оной Гүрэнэй бюджедэй ёһоор арадай гэгээрэлэй хэрэгые финансировалгада 62,1 миллиард түхэриг гаргашалагдаха юм.

Партиин XIX съездын шиидхэбэринүүдэй ёһоор табанжэлэй эсэс хүрэтэр республикануудай столицануудта, республиканска мэдэлтэй городуудта, областьнуудай, хизаарнуудай ба томо промышленна центрнүүдтэ бүгэдэниитын уялгата дунда һуралсалда хүсэд орохо, удаадахи табан жэл соо бусад городууд ба хүдөө нютагуудта бүгэдэниитын дунда һуралсал бэелүүлхэ услови бэлэдхэхэ ёһотой байнабди. Съезд хадаа һургуулида политехническэ һуралсал эмхидхэхэ зорилгонуудые мүн лэ тодорхойлоо.

Советскэ һургуулиин үмэнэ партиин табиһан хүндэтэй зорилгонуудые бэелүүлэн арадай гэгээрэлэй органууд, багшанар һургуулинуудта һуралсал-хүмүүжүүлгын хүдэлмэри бүри һайжаруулжа, һурагшадай успеваемость дээшэлүүлхын, тэдэндэ тон һайн эрдэм олгохын тулада бүхы хүсөөрөө оролдон ажаллана.

Манай республикын олон һургуулинууд ба багшанар заалгын шанарые оролдосотойгоор дээшэлүүлнэ, политехническэ һуралсалда орохо хэмжээнүүдые бэелүүлнэ, һургуулиин һуралсалай хүдэлмэриие бодото ажабайдалтай, социалистическэ үйлэдбэритэй холбоотойгоор ябуулна.

Гэхэ зуура, республика дотор арадай гэгээрэлые эрхилхэ хэрэгтэ ехэ дутуунуудай бии байһые һуралсалай үнгэрэгшэ жэлэй дүнгүүд харуулна. Олон һургуулинуудта һуралсалай-педагогическа ба хүмүүжүүлгын хүдэлмэри мүнөө табигдажа байһан эрилтэнүүдые үшөө ханганагүй, ном заалга идейно-теоретическэ, научна доодо хэмжээндэ ба практикаһаа таһархайгаар ябуулагдана. Хоёрдохи жэлдээ нэгэ класста үшөө олон һурагшад үлэнэ. Зарим һургуулинуудта һурагшадай успеваемость урда жэлэйхиһээ доошоо ороһон байна. Тэрэ тоодо Улан-Удэ городой Железнодорожно районой, Баунтын, Тарбагатайн, Ториин аймагуудай һургуулинуудороно.

Һуралсалай шэнэ жэл хадаа советскэ һургуулинуудай улам ехээр дэбжэлгын жэл болохо зэргэтэй. Арадай гэгээрэлэй органууд, олон тоото багшанар һуралсал-хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин процессые улам нарижуулха, заалгын шанар һайжаруулха бүхы арга боломжотой.

Хэрэгэй амжалтанууд һуралсалай программануудые һургуулинуудай ба арадай гэгээрэлэй органуудай хүдэлмэрилэгшэдэй эмхитэйгээр дүүргэлгэһээ дулдыдаха байна. Тиимэһээ багша бүхэн түрүүшын үдэрһөө эхилэн занятияа зүбөөр эмхидхэхэ зэргэтэй. Һурагшадай һайн успеваемостиин түлөө, нэгэ класста һурагшадай хоёрдохи жэлдээ һуухагүйн түлөө тэмсэл һуралсалай жэлэй түрүүшын үдэрһөө эхилдэг юм.

Һуралсалай процессэй гол формонь урок юм. Тиимэһээ тэрэнэй шанарһаа, тэрэнэй идейно-теоретическэ ба научна удхаһаа һурагшадай успеваемость дулдыдаха байна. Багшын зорилго юуб гэхэдэ, урок бүхэнөө һайнаар үнгэргэхөөр, һуралсалай программаар хараалагдаһан зүйлые һурагша бүхэнэй тон һайнаар ойлгохоор өөрынгөө хүдэлмэриие тэрэ эмхидхэхэ ёһотой. Һургуулинуудай хүтэлбэрилэгшэд, арадай гэгээрэлэй органууд багша бүхэнэй ажал-ябуулгые хинаха, тэдэнэй хүдэлмэриие шэнжэлжэ, педагогическа практикын эрхим методүүдые үргэнөөр дэлгэрүүлхэ, һуралсал-хүмүүжүүлгын хүдэлмэридэ ёһо тэдыгээр хандаһан ябадалые хурсаар шүүмжэлхэ зэргэтэй.

Һуралсалай шэнэ жэлдэ политехническэ һуралсал ябуулха талаар һургуулинуудта ехэ эрилтэ хэгдэнэ. Тиимэһээ багшанар хадаа заалгын эдэбхитэй методүүдые шангадхахын тулада лабораторно хүдэлмэри ба туршалгануудые олоор үнгэргэхэ, промышленна предприяти, колхозууд ба МТС-үүдтэ экскурсинуудые хэхэ, техническэ ба юннатска кружогуудай хүдэлмэри эмхидхэхэ зорилготой.

Советскэ гүрэн, парти ба арад залуу үетэниие хүмүүжүүлхэ тон ехэ ба һайн һайхан хэрэгые багшанарта найдана. Энэ зорилгые хүндэтэйгөөр дүүргэхын тулада советскэ багша хадаа педагогическа мэргэжэлээ, эрдэм мэдэсэеэ саг үргэлжэ дээшэлүүлхэ ба дүй дүршэлөө баяжуулха зэргэтэй.

Һургуулинуудай һуралсал-хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие саашадань һайжаруулха зорилгоор арадай гэгээрэлэй таһагууд һургуулинуудые бодотоор хүтэлбэрилхэ, тэдэнэй хүдэлмэриие хододоо ажаглан хаража байха уялгатай.

Бүгэдэниитын долоон жэлэй уялгата һуралсал тухай хуулиие бэелүүлгэ арадай гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй гол шухала зорилго болоно. Һургуулиин наһанай нэгэшье үхибүүн һуралсалда хабаадуулагдангүй үлэхэ ёһогүй.

Һуралсалай процессые зүбөөр эмхидхэхэ хэрэгтэнь һургуулинуудта нютагай советскэ, партийна органууд ехэ туһаламжа үзүүлхэ зэргэтэй. Һуралсалай бүхы жэлэй турша һургуулинуудта нормальна услови байгуулха, түлишөөр гүйсэд хангаха, тэдэниие хаһа саг сооно финансировалха тухай оролдохо шухала.

Һуралсалай шэнэ жэлдэ шэнэ амжалтануудые түйлажа, залуу үетэниие коммунистическээр хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ шэнэ нэмэри манай һургуулинуудай хэхэнь лабтай.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ

СССР-эй Верховно Соведэй Президиум олон жэлдэ һайнаар хүдэлмэрилһэнэй түлөө нүүрһэнэй промышленностиин ба нүүрһэнэй шахтануудые барилгын ехэ бүлэг хүдэлмэришэдые, горно мастернуудые, хүтэлбэрилхы ба инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдые Шахтёрой һайндэртэй дашарамдуулан орденууд ба медальнуудаар шагнаба, тэдээн соохоонь: Ленинэй орденоор 1128 хүн, Ажалай Улаан Тугай орденоор — 2071 хүн, бусадынь СССР-эй медальнуудаар шагнагдаба.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведһээ

СССР-эй Министрнүүдэй Совет СССР-эй арадай артист, ородой элитэ ехэ дирижёр, профессор, Сталинска шангай лауреат Николай Семёнович Головановай наһа бараһан тухай гүнзэгы гашуудалтайгаар мэдээсэнэ.

Шэнэ тираж

СССР-эй арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ гүрэнэй гурбадахи урьһаламжын шүүбэринүүдэй ээлжээтэ тираж августын 30-да Магнитогорск городто болобо. Тус тиражда 520.116.400 түхэригэй 1.949.250 шүүбэринүүд наадагдаба.

Мүн энэ урьһаламжын үныень түлэхэ нэгэдэхи тираж августын 31-дэ Магнитогорскдо болобо. Зуун миллион түхэриг бүридэ 2.500.000 түхэригэй облигацинууд худалдагдан абтаха юм.

Энэ жэлдэ облигацинуудай үныень түлэхэ үшөө хоёр тираж— СССР-эй арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ гүрэнэй хоёрдохи урьһаламжын тираж Симферопольдо ба гүрэнэй 1948 оной 2 процентнэ урьһаламжын тираж— Тула городто болохо юм.

(ТАСС).

ССР Союзай Министрнүүдэй Соведтэ

М. В. Ломоносовой нэрэмжэтэ Московско гүрэнэй университедэй шэнэ байшангуудые нээхэ тухай

СССР-эй Министрнүүдэй Совет М. В. Ломоносовой нэрэмжэтэ Московско гүрэнэй университедэй шэнэ байшангуудые барилгашадай рапортые, Правительственна комиссиин заключениие, СССР-эй Культурын министерствын элидхэлые хаража үзөөд, Ленинскэ хадануud дээрэ университедэй гол байшангууд ба барилгануудые дүүргэжэ, ашаглалда оруулха талаар правительственна даалгабари дүүргэгдээ гэжэ тодорхойлһон байна.

1949—1953 онуудай турша дотор Москвада Ленинскэ хадануud дээрэ иимэ байшангууд баригдаа гэбэл:

1370 мянган куб. метр ниитэ хэмжээтэй Московско университедэй 32 дабхар главна байшан, тэрээндэ геологическа ба географическа факультедүүд, механико-математическа факультедэй аудиторинууд, ниитэ университетскэ кафедранууд, научна библиотекэ, 1500 һууритай актова зал, университедэй һуралсалай ба научна бусад эмхи зургаанууд; 274,6 мянган куб. метр хэмжээтэй физическэ факультедэй байшан; 267,7 мянган куб. метр хэмжээтэй химическэ факультедэй байшан; студентнүүдэй ба аспирантнуудай байха байранууд—бүхы дээрээ 5754 комнато, профессорнүүдэй ба багшанарай байха 184 квартира; зохихо барилгануудтаяа хамта, 42 гектар юрэнхы талмайтай ботаническа сад; культурно-ажаһуудалай ба спортивна барилгануудай комплекс.

Бүхы дээрээ университедэй территори дээрэ 1611 мянган куб. метр ниитэ хэмжээтэй гол 27 ба хангагша 10 байшангууд баригдаа. Университедэй шэнэ байшанда 148 аудитори, научно-һуралсалай 1000 гаран лаборатори, мүн 1.200.000 том номтой байха библиотекын байра бии юм.

Университедэй лабораторинууд ба кабинедүүд һуралсалай-научна эгээн шэнэ түхеэрэлгээр—электронно түхеэрэлгэ, оптическэ тусхай приборнууд ба рентгеновскэ аппарадууд, условно рефлекснүүдые, бодосуудай андалдалгын процессүүдые шэнжэлхэ камеранууд, механикын, физикын, химиин, биологиин, геологиин, астрономиин ба бусад наукануудай талаар научна шэнжэлгэ, һуралсалай хүдэлмэри хэхын тула наукын мүнөө үеын эрилтэнүүдтэ харюусаха элдэб янзын бусад түхеэрэлгээр хангагданхай байна.

Московско университедэй байшангууд шадарай территоринууд ногооруулагдаа, болбосон түхэлтэй болгогдоо. Университедтэ ошохын тула асфальтаар хушагдаһан харгынууд ба шэнэ хүүргэнүүд баригдаа.

Министерствонүүдэй заводууд, проектнэ, научно-шэнжэлэлгын эмхи зургаанууд ба монтажна организацинууд университедтэ научно-шэнжэлэлгын хүдэлмэри хэхэ ба һуралсалда хэрэглэхэ тусхай олон янзын шэнэ түхеэрэлгэнүүдые проектировалхэ ба бэлэдхэхэ металло-конструкцинуудые, механизмуудые ба түхеэрэлгэ бэлэдхэхэ ба монтаж хэхэ, мүн университедэй байшангуудые барилгын шухала материалнуудаар хангаха талаар ехэ хүдэлмэри хэһэн байна.

Московско гүрэнэй университедэй шэнэ байшангуудые ашаглалгада оруулгатай дашарамдуулан, наукые саашань хүгжөөхэ, манай ороной арадай ажахыда мэргэжэл ехэтэ хүдэлмэрилэгшэдые бэлэдхэхэ үргэн арга боломжо байгуулагдана гэжэ СССР-эй Министрнүүдэй Совет тэмдэглэбэ.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоохонь:

1. М. В. Ломоносовой нэрэмжэтэ Московско гүрэнэй университедэй шэнэ байшангуудые 1953 оной сентябриин 1-дэ нээхэ.

2. Университедэй шэнэ байшангуудта 1953 оной сентябриин 1-һээ эхилээд физическэ, химическэ, механико-математическа, геологическа, географическа факультедүүдэй һуралсалай ба научна ажал-ябуулга хангахые СССР-эй Культурын министерствые ба М. В. Ломоносовой нэрэмжэтэ Московско гүрэнэй университедэй ректорадые уялгалха.

Комбайнуудые бүрин хүсөөрнь хүдэлүүлхэ

Эбтэй эмхитэй ажал

Боргойн сомоной (Зэдэ) Сталинай нэрэмжэтэ колхозой сабшалан дээрэ хүдэлмэрилжэ байгаа Цагаан-Усанай МТС-эй тракторна 2 агрегадууд бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллана. Сосор Цыренов начальнигтай нэгэдэхи агрегат социалистическэ мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлбэ. Һүүлэй декада соо энэ агрегат үдэр бүри 40 гектар үбһэ сабшаба. Энэ агрегадай бүхы механизмууд үбһэ хуряалгын эхилхэһээ хойшо ямаршье һаадгүй хүдэлнэ. Мүн ахалагша машинист комсомолец Бата Будаевай хоёрдохи агрегат эбтэй эмхитэйгээр ажаллана. Агрегадай гэшүүд Дамдин Гуржапов, Павел Митапов гэгшэд абажа ябаһан машинаяа тон һайнаар шудалаад, һаадгүйгөөр ябуулна. Иигэжэ энэ агрегадайхид үдэр бүри 35—40 гектар үбһэ сабшадаг юм.

Һаяшаг үнгэргэгдэһэн үйлэдбэриин зүблөөн дээрэ абаһан уялгануудай дүүргэлтэ тухай хэлсэгдэжэ, мүрысөөндэ илаһан нэгэдэхи агрегадта колхозой правлениин ба партийна организациин дамжуулгын Улаан туг үгтэбэ. Энэ зүблөөн дээрэ һургуулиие даагша нүхэр Сагалеев ССР Союзай Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр Г. М. Маленковой үгэ тухай хөөрэжэ үгэбэ.

Хүдөө ажахые улам дэбжүүлхэ тухай партиин XIX съездын ба СССР-эй Верховно Соведэй табадахи сессиин заабаринуудые бэелүүлхэ хэрэгтэ бүхы хүсэ шадабаряа зорюулхаар бэлэн байһан тухайгаа колхознигууд ба механизаторнууд мэдүүлнэ. Эдэ хоёр агрегадуудай механизаторнууд малдаа элбэг хүрэхэ тэжээл бэлэдхэхын тулада бүри эршэмтэйгээр хүдэлмэрилхэбди гэжэ мэдүүлбэ. Мүнөө эдэнэр ажалаа улам эршэдхэжэ байна. Үбһэнэй хүдэлмэриин эхилһэнһээ хойшо эдэ хоёр агрегадуудай механизаторнууд 1600 гектар газарай үбһэ хуряажа абаа. Мүнөө энэ хүдэлмэри үргэлжэлһөөр.

П. Хогоев.

200 гектар хадаба

Бичурын аймагай Логовскиин нэрэмжэтэ колхозой полинууд дээрэ хүдэлмэрилдэг Окино-Ключевскойн МТС-эй комбайнер нүхэр В. Новокрещенных тарая хуряалгада гараһан түрүүшынгээ үдэрһөө эхилжэ даалгабаряа үлүүлэн дүүргэжэ байһанай ашаар мүнөө хамта 200 гектар тарая һайн шанартайгаар хадаад байна.

М. Фалилеев.

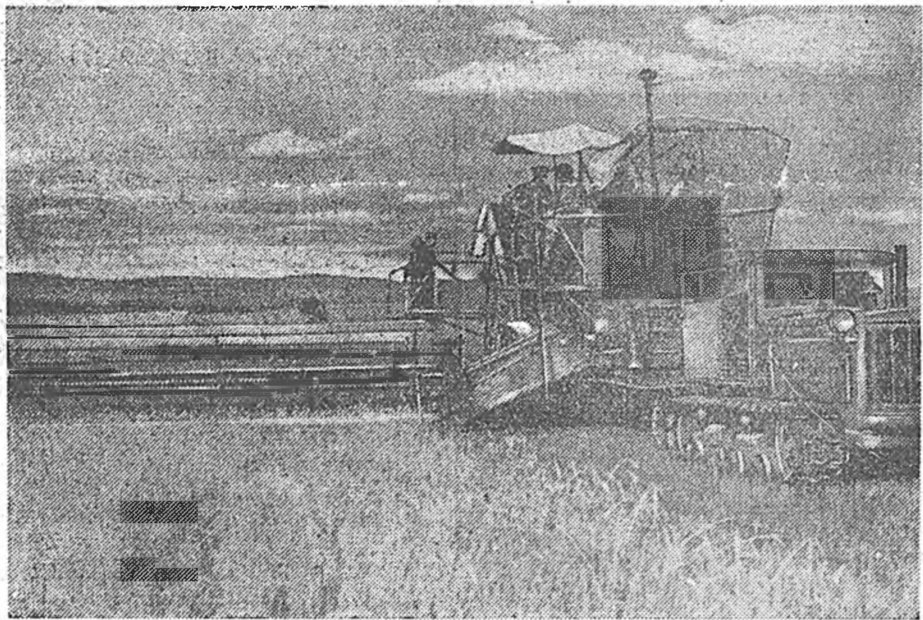

Мухаршэбэрэй аймагай Суулгын МТС-эй комбайнер Леон Панкратович Суменков энэ жэлдэ Кировэй нэрэмжэтэ колхозой полинууд дээрэ гараха зуураа, «Сталинец-6» комбайнаар 600 гектар тарая һайн шанартайгаар хуряаха уялга абаһан байгаа. Мүнөө нүхэр Суменков үдэр соо 10 гектарай орондо 13-һаа 24-гектар хүрэтэр тарая һайн шанартайгаар хуряана. Тарая хуряалгада ороһон түрүүшынгээ 7 хоног соо тэрэ 110 гектар тарая хуряагаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нүхэр Суменковой комбайнова агрегат тарая хадажа ябана.

С. Марковай фото.

Һайшаалтай үүсхэлые дэмжэнэбди

Энэ жэлэй ургаса хуряалгые эмхитэйгээр ябуулжа, гүрэндэ тарая тушааха түсэбөө болзорһоонь урид дүүргэе, үрһэнэй, фуражна фонднуудые хүсэд хүрэхөөр байгуулая гэжэ социалистическэ мүрысөөндэ уриһан Мухаршэбэрэй аймагай колхознигууд болон механизаторнуудай үүсхэлые бидэнэр, Баргажанай аймагай Куйтунска МТС-эй механизаторнууд тон ехээр һайшаан дэмжэнэбди.

Минии хүтэлбэрилдэг комбайнова агрегат Уланай сомоной Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой поли дээрэ хүдэлмэрилжэ эхилһээр 20 гаран хонобо. Энэ жэлдэ «С—6» комбайнаар 280 гектар тарая хуряаха түсэбтэй һэм. Харин тарая хуряалгада орохо зуураа мухаршэбэрэйхидэй үүсхэлые дэмжэн, 500 гектар тарая хуряаха зорилго урдаа табяад, дээшэлүүлэгдэһэн социалистическэ уялга абаһан байнаб. Бидэнэр тарая хуряалгада ороһонһоо хойшо хүдэлмэриин 16 үдэр соо 280 гектар хадаха түсэбөө дүүргээд, мүнөө эршэмтэйгээр ажаллажа байнабди. Үдэр соо 10 гектар хуряахын орондо 17—18 гектар тарая хуряанабди.

Абаһан уялгаяа дүүргэхэ хэрэгтэмнай бидэндэ бүхы условинууд байгуулагданхай. Тиимэһээ хэлэһэн үгэдөө хүрэхэмнай лабтай.

Д. С. Будаев, Баргажанай аймагай Куйтунска МТС-эй комбайнер.

Тарая хуряалгые удааруулна

Бичурын аймагай «Заря коммунизма» колхоз тарая хуряалгада ороһоор хахад һара тухай боложо байна. Теэд хүдэлмэриин зохихо условинуудай байгуулагдаагүй дээрэһээ тус колхозой полинууд дээрэ хүдэлмэрилдэг комбайнова агрегадууд ехээр һаатана. Жэшээлхэдэ, хуряагдаха тарянайнгаа полиие августын 27-до тарянажалай № 2 бригадын бригадир Д. Конечных гэгшын бэлэдхээгүй дээрэһээ боложо, «Сталинец—6» гэжэ нэгэ комбайн хүдэлмэрилөөгүй. Энэ үдэр бригадир нүхэр Конечных архидажа ябаһан байха юм. Мүн хүдэлмэриин зохихо услови байгуулагдаагүй дээрэһээ тарянажалай № 1 бригадада комбайнова агрегадууд һаатана. Эндэ комбайнова агрегадууд хүдэлмэришэдөөр мүнөө хүрэтэр хангагдаагүй байһаар. Тарая мэшээглэхэ, ашаха хүнүүдэй үгы байдаг дээрэһээ бункерһаа гараһан тарян хара газар дээрэ адхагдана. Нүхэр Тетеринэй хүтэлбэрилдэг комбайнова агрегат хадаха газар колхозой хүтэлбэрилэгшэдэй таһалжа үгэдэггүй дээрэһээ хүдэлмэригүй байна.

Колхозой правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Иванов энэ жэлэй тарая хуряалгые эмхитэйгээр үнгэргэхэ тушаа зохихо хэмжээ дары абаха зэргэтэй.

М. Николаев.

Агрегадуудые хүдэлмэришэдөөр ханганагүй

ХЭЖЭНГЭ. (Телефоноор абтаба). Аймагай зарим колхозууд, жэшээлхэдэ, Сталинай нэрэмжэтэ колхоз энэ жэлэй ургаса хуряалгын хүдэлмэринүүдые һайнаар эмхидхээ. Эндэ колхознигууд болон Хэжэнгын МТС-эй механизаторнууд поли дээрээ саг болзортоо гараад, шэнэ ургасаяа гээлтэ хоролтодо оруулангүйгөөр хуряажа байна.

Гэхэ зуура, «Заветы Ильича» колхоздо тарая хуряалга муугаар эмхидхэгдэнхэй, энэ шухала кампаниие саг болзортонь үнгэргэхын тулада артелиин бүхы хүсэн элсүүлэгдэнэгүй. Энэ ушарһаа мүнөө тус колхоз тарая хуряаха түсэбөө зүбхэн лэ 12 процент дүүргээд байна. Колхозой правлени, тэрэнэй түрүүлэгшэ нүхэр Тарабухин полинууд дээрэ хүдэлмэрилжэ байһан Хэжэнгын МТС-эй нүхэр А. Коробенкын хүтэлбэрилдэг комбайнова агрегадые мэшээг болон бусад амһартануудаар, хүдэлмэришэдөөр хүсэд хангаагүй. Энэ дутагдал дээрэһээ боложо тус агрегадайхид тарягаа хара газар дээрэ адхажа, гээлтэ хоролтодо оруулха баатай болоно, уһаар дутана.

Механизаторнуудай дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэри муугаар ябуулагдана. Колхоз намарай тарая тарижа, мүн параа хахалжа үшөө эхилээдүй байһаар. Комбайнһаа гараһан соломо сомогдоногүй.

Мүн тэрэшэлэн нүхэр Гомбоев түрүүлэгшэтэй Ворошиловай нэрэмжэтэ колхоздо иимэрхүү байдал тохёолдоод байна. Энэ колхозойхид байгша ондо тарянайнгаа һүрхэй һайнаар ургаашьегүй һаань, ехээр гээлтэ хоролтодо оруулна. Эндэ мүн «Заветы Ильича» колхоздо шэнги комбайнова агрегадууд хүдэлмэришэдөөр хүсэд хангагдаагүй. Энэ колхозой полинууд дээрэ аяар 4 комбайн хүдэлмэрилдэг аад, гансахан шэгнүүршэн табигданхай. 4 комбайнһаа гараһан таряае ганса шэгнүүршэнэй шэгнэжэ хаанашье хүшэ-хүрэдэггүй байһаниинь мэдээжэ. Уһа зөөхэ хүнүүдэй дутамаг дээрэһээ агрегадуудай гэшүүд өөһэдөө уһанда ошохо баатай болоно. Тарая хуряалгада удааржа ороһонойнгоо эсэстэ энэ колхоз гүрэндэ тарая тушаалгаяа һая эхилээ. Тэрэшэлэн эндэ мүнөө болотор намарай тарян таригданагүй, пар хахалагданагүй.

Эдэ хоёр колхозуудай правленинүүд тарая хуряалгын үедэ ажалай эмхидхэл һайжаруулха тушаа зохихо хэмжээнүүдые дары абаха зэргэтэй.

А. Жиракова.

Саг үргэлжын комиссинуудай хүдэлмэри тухай

Улан-Удын горсоведэй V сессиһээ

Августын 24-дэ Улан-Удын ажалшадай депутадуудай Соведэй табадахи сесси боложо, элүүрые хамгаалха ба городые болбосон түхэлтэй болгохо хүдэлмэриие хүгэлбэрилхэ саг үргэлжын комиссинуудай тоосоото элидхэлнүүд зүбшэн хэлсэгдэбэ.

— Манай комиссиин гэшүүд тоосоото сагай хугасаа соо ехэхэн хүдэлмэри хээ,—гэжэ элүүрые хамгаалха саг үргэлжын комиссиин түрүүлэгшэ М. А. Андресюк хэлэбэ. Улан-Удэдэ хүн зониие туберкулёз үбшэнһөө хамгаалгын хүдэлмэриин хэрэгтэ ябажа байһан тухай элүүрые хамгаалгын городской таһагые даагша нүхэр Кравченкын информаци энэ комиссиин түрүүшын заседани дээрэ шагнагдаһан байгаа. Һүүлдэрнь туберкулёзно диспансерэй ба эмнэлгын бусад зарим эмхи зургаануудай хүдэлмэри шалгагдаһан байна.

Тус комиссиин үүсхэлээр ПВЗ-дэ ба түмэр замай узелда санитарно-эпидемиологическа хүдэлмэриин байдал тухай асуудалаар ПВЗ-гэй начальник нүхэр Буткогой ба Зүүн-Сибириин түмэр замай 4-дэхи отделениин начальник нүхэр Рыбинскиин тоосоото элидхэлнүүд городской Соведэй сесси дээрэ шагнагдажа, тэндэ байгаа дутуу дундануудые усадхаха талаар зохихо хэмжээнүүд абтаһан юм.

Гэхэтэй хамта, больницануудта ба поликлиникэнүүдтэ үбшэнтэниие эмнэхэ хэрэгтэ нилээд ехэ дутуу дунданууд бии. Илангаяа Улан-Удын центральна поликлиникын хүдэлмэриин эмхи гурим муутай байһан дээрэһээ үбшэнтэд тэрэ дары врачнарта орожо шададаггүй.

Яһанай туберкулёзоор үбдэһэн үбшэнтэниие эмнэхэ мэргэжэлтэд городто тон үсөөн, гэбэшье иимэ мэргэжэлтэй шэнэ кадрнуудые бэлдэхын тула Элүүрые хамгаалгын министерство зохихо хэмжээ абанагүй.

Түрүүшын асуудалаар Улан-Удын хүүгэдэй больницые даагша нүхэр Корягина үгэ хэлэбэ.

— Дизентери үбшэнһөө хүн зониие хамгаалха профилактическа хэмжээ-ябуулга городто жэл бүхэндэ оройтожо захалдаг. Дизентери үбшэнһөө гадна, эшэргэнэ, коклюш гэхэ мэтэ үбшэнүүд байдаг, тиимэһээ түхэреэн жэлдэ хүдэлмэрилхэ тусгаар стационар эмхидхээ һаа зохистой байгаа,—гэжэ тэрэ хэлэбэ.

— Зунай сагта хүн зониие доторой элдэб үбшэнүүдһээ уридшалан хамгаалхын тула эгээн түрүүн городые сэбэр үһаар хүсэд хангаха шухала, — гэжэ депутат Еличев хэлэбэ.

Удаань элүүрые хамгаалгын городской таһагые даагша нүхэр Кравченко, депутат нүхэр Бармина ба бусад үгэ хэлэхэ зуураа, элүүрые хамгаалха комисси өөрынгөө зүблөөнүүдые үнгэргэхэдөө городой ба районой хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдые уридаггүй гэжэ тэмдэглэбэ. Мүн тус комисси санитарно-гэгээрэлэй хүдэлмэри һайжаруулха тушаа бата хүдэлмэри хээ гэжэ тэдэ хэлэбэ.

Городые болбосон түхэлтэй болгохо хүдэлмэриие хүтэлбэрилхэ саг үргэлжын комиссиин түрүүлэгшэ нүхэр Бюриков хоёрдохи асуудалаар тоосоото элидхэл хэлэбэ.

—Улан-Удые болбосон түхэлтэй болгохын, ажалшадые эрхим һайн гэр байрануудаар хангахын тула Советскэ правительство гансахан 1952 ондо хэдэн арбаад миллион түхэриг мүнгэн зөөри һомолһон байна. Тэрэнэй ашаар республиканска больница, гэгээрэлэй байшан гэхэ мэтэ барилганууд хэгдэжэ байна. Мүнөө культура ба амаралтын городской парк бүри гоё һайхан болгогдожо, олохон үйлсэнүүд асфальтаар хушагдажа, харгы замууд заһабарилагдажа байна.

Гэбэшье, мүнөө городоо болбосон түхэлтэй болгохо, бүхы ажалшадые һайн гэр байрануудаар гүйсэд хангаха хэрэгтэ үшөө горьтойхон дутуу дунданууд бии байна. Гэр байрануудые заһабарилха хэрэгтэ һомологдоһон 990 мянган түхэригэй оройдоо 42 процентнь гаргашалагдаа. Илангаяа паровоз бүтээлгын завод, мяханай комбинат, хэлхеэ холбооной управлени гэр байрануудые заһабарилха хүдэлмэриие ехэ хангалтагүйгөөр ябуулна.

Үһа хааха даамба бариха хэрэгтэ жэл бүхэндэ хэдэн мянган түхэриг һомологдодог. Теэд тэрэ мүнгэн зөөрй гаргашалагдаагүйгөөр хосоржо байдаг, — гэжэ элидхэлшэ тэмдэглэбэ.

Хоёрдохи элидхэл тушаа Улан-Удын городской районой коммунальна ажахын таһагые даагша нүхэр Рогов үгэ хэлэбэ. — Энэ жэлэй 1 ба 2-дохи кварталнуудта городой коммунальна гэр байрануудые заһабарилгын хүдэлмэри минил 45 процент дүүргэгдээд байна, — гэжэ тэрэ хэлэбэ. Теэд ремонтно-барилгын конторо оройдоо 2—3 барилгын бригадануудтай юм, тиимэһээ тус конторотой барилгын хүдэлмэри дүүргэхэ тушаа ямаршье хэлсээ баталха аргагүй байдаг. Городые болбосон түхэлтэй болгохо хүдэлмэриие эрхилхэ комисси, тэрэнэй түрүүлэгшэ нүхэр Бюриков эдэ дутуу дундануудые саг сооһь элирүүлжэ усадхахын тула энэ тэхэ хүдэлмэри хээгүй,—гэжэ нүхэр Рогов шүүмжэлбэ.

— Мяха-консервын комбинат город хоёрой хоорондохи харгы тон муу, хура бороогой орходо автобус тэрэ харгыгаар ябажа шадахаяа болидог, гэбэшье, тэрэниие заһабарилха тушаа бага анхарал хандуулагдана,—гэжэ депутат Зверев хэлэбэ.

Депутадууд нүхэд Маньков ба Александров гэгшэд Улан-Удын илангаяа Пригороднэ районии болбосон түхэлтэй болгохо хүдэлмэридэ байгаа дутуу дундануудые тэмдэглэхэ зуураа, автобусно станциин хүдэлмэриин дутагдалнуудые шүүмжэлбэ.

Ажалшадай депутадуудай городской Соведэй гүйсэдкомой секретарь, депутат нүхэр Головизина үгэ хэлэхэ зуураа, комиссинуудай хүдэлмэридэ бүхы депутадууд хабаадалсаха ёһотой гэжэ хэлэбэ.

Сесси хадаа элүүрые хамгаалха ба городые болбосон түхэлтэй болгохо хүдэлмэриие һайжаруулха тушаа дэлгэрэнгы шиидхэбэри баталан абаба.

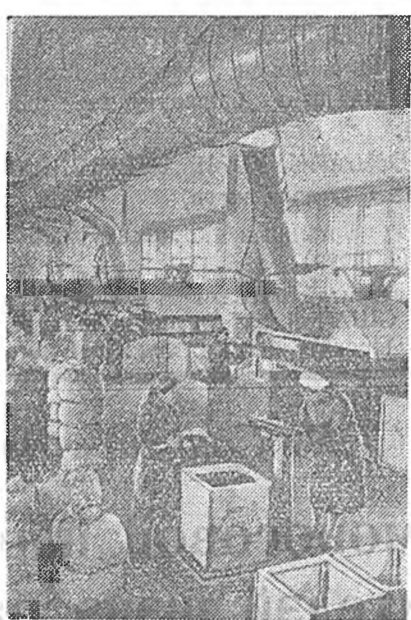

Абхазска АССР. Чубурисхинджскэ сайн фабрикын коллектив шэнэ ургасын сайн ногоон набшаһа буйлуулжа эхилээ. 11,7 тонныи орондо, 14,3 тонно дээдэ сортын сай абтаба.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: илган сэбэрлэхэ цех соо.

ТАСС-эй фотохронико.

ТОРИИН АЙМАГТА

МАЛ ҮСХЭБЭРИЛХЭ ГҮРЭНЭЙ ТҮСЭБ ДҮҮРГЭБЭ

Нарынска сельсоведэй Андреевэй нэрэмжэтэ колхоз (правлениинь түрүүлэгшэ нүхэр Каратаев) мал үсхэбэрилхэ түсэбөө аймаг соогоо түрүүлжэ, адуугаар —108 процент, эбэртэ малаар — 103, хонёор — 102 процент, ямаагаар — 168, гахайгаар—102,5 процент дүүргэбэ.

ХҮҮГЭДЭЙ ЯСЛИ

Доодо-Торинн сельсоведэй «Коммунизм» колхоз аймаг соогоо томохон колхозуудай нэгэниинь юм. Гэрэй эзэн эхэнэрнүүдые ниитынгээ ажалда хабаадуулхын тулада энэ колхоз хүүгэдэй гурбан ясли эмхидхэбэ. Энээнэй ашаар хамта 70—80 гэрэй эзэн эхэнэрнүүд колхозой ажалда хабаададаг болобо. Үбһэ таряа хуряалгын хүдэлмэридэ мүнөө нилээд олон эхэнэрнүүд ажаллана.

Гэрэй эзэн эхэнэрнүүд нүхэд Ершова, Филиппова, Навожилова болон бусад үбһэ гараар сабшаха зуураа, үдэр соо нормоёо 115—120 процент дүүргэнэ.

АВТОМАШИНАНУУДЫЕ АБАНА

Гүрэндэ уялгата ёһоор нооһо тушааха түсэбөө үлүүлэн дүүргэһэнэй түлөө «Улаан-Бургалтай» колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Ванданов) «ГАЗ—51» маркын 2, «Коммунизм» колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Кречетов) — 1, «Заветы Ильича» колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Бадмаев) 1 автомашина абаба.

ГҮРЭНДЭ ҺҮ ТУШААХА ТҮСЭБӨӨ ДҮҮРГЭБЭ

Гүрэндэ һү тушааха түсэбөө августын 20-ной байдалаар Свердловэй нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Десятов) —120 процент, Андреевэй нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Каратаев) —107 процент, Сталинай нэрэмжэтэ колхоз —100 процент дүүргэбэ.

Эдэ колхозууд автомашинануудые абахын түлөө мүнөө һү тушаалгаяа үргэлжэлүүлһээр.

Д. Доржиев.

Австритай баталха гүрэнэй договор тухай Франциин, США-гэй ба Англиин Правительствонуудта

Советскэ Правительствын эльгээһэн ното

Августын 28-да СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министерство Австритай баталха гүрэнэй договор тухай Советскэ Правительствын нотые Франциһаа Москвада байгаа Посольстводо эльгээбэ, тэрэнэй текст дооро толилогдобо.

«СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министерство Франциин Посольствын энэ оной августын 17-ной харюу ното абаһанаа гэршэлнэ, австрийска договор тушаа асуудалаар ханалтатай харюу энэ ното соо үгтөөгүй гэжэ мэдүүлхые шухалада тоолоно.

Олонхи статьянуудаараа Франциин, СССР-эй, Англиин ба США-гэй хоорондо аяар 1949 ондо зүбшөөгдэһэн мүн тус проектдэхи шиидхэгдээгүй бусад асуудалнуудаар хэлсээ түйлаха арга олгоһон австрийска договорой проектые дахин хаража үзэхые зүбшөөһэн тухайгаа энэ удаашье Франциин Правительство мэдүүлээгүй гэжэ августын 17-ной ното гэршэлнэ. Нүгөө талаһаа, австрийска арадай демократическа эрхэнүүд тухай асуудалые тоодо абаагүй, мүн Австридахи урдын германска активууд тушаа 1945 оной Потсдамска Хэлсээгээр хараалагдаһан СССР-эй эрхэнүүдые бүдүүлигээр эбдэһэн «хуряангы договор» гэдэг тухай өөрынгөө дурадхалые болюулха гү гэһэн асуудалда Франциин Правительство харюу үгөөгүй.

Гэхэ зуура, 1952 ондо Советскэ Союзай хабаадалгагүйгөөр, СССР-эй интересүүдтэ сэхэ зүришэжэ, Франциин, Англиин ба США-гэй Правительствонуудай зохёоһон «хуряангы договорые» зүбшэн хэлсэлгые болюулхаяа Французска Правительствын арсаһан ябадал австрийска договорой проектые хаража үзэлгэ үргэлжэлүүлхэ аргагүй болгоно. Тиихэ зуура, «саашанхи хэлсээнүүд гүрэнэй договорой хуушан проектын үндэһөөр хэгдэхэ аргагүй» гэжэ Австриин Правительствын үшөө 1952 оной июлиин 31-дэ мэдүүлһэниие, «Австри 1949 оной база дээрэ бэшэ, харин 1952 оной база дээрэ хэлсээ хэхээр бэлэн байна» гэжэ Австриин Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр г-н Груберай 1952 оной майн 24-дэ мэдүүлһэниие Советскэ Правительство тоодо абангүй байжа шадахагүй. Олонхи статьянуудайнь зүбшөөгдэһэн Австритай баталха гүрэнэй договорой проектые буруушаажа, үнгэрһэн жэлдэ өөрынгөө хэһэн тусхай мэдүүлгэнүүдһээ Австрийска Правительство арсаагүй гэжэ Советскэ Правительствын абаһан Австриин Правительствын энэ оной августын 19-нэй ното тэрэшэлэн гэршэлнэ.

Августын 17-ной ното соогоо, Франциин Правительство «хуряангы договорой» проектһээ арсаха гэһэн өөрынгөө зүбшөөлые даб дээрэхи зарим условинуудаар тайлбарилна, энэнь австрийска договорые зүбшэн хэлсэлгэдэ имагтал шэнэ бэрхэшээл түбэгүүдые хэжэ, тэрэниие һаатуулан барижа шадаха байна, энээниие Советскэ Правительство зүбшөөжэ шадахагүй.

Дүрбэн гүрэнэй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрнүүдэй Орлогшонорой зүблөөе августын 31-дэ зарлаха гэжэ Франциин Правительствын ното соо хэгдэһэн дурадхал тушаа Советскэ Правительство хадаа энэ асуудалаар энэ оной майн 25-най ното соо тайлбарилһан өөрынгөө хараа бодол тухай һануулхые шухалада тоолоно. Орлогшонорой зүблөөн дүрбэн талын саг үргэлжын ямар нэгэн орган бэшэ байһаниинь мэдээжэ, тиимэ зүблөөе зарлалга Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрнүүдэй Соведэй эрхэ мэдэлдэ хамаадана, тэрэнь энэ ушарта тиимэ асуудалые хараагүй байна.

Германска проблемэтэй австрийска асуудалай холбоотой байһан тухай хэлэхэ болоо һаа, Советскэ Правительство, тусгаарлабал, «германска проблемые шиидхэхэ талаар түйлагдажа болохо амжалтанууд австрийска асуудалые шиидхэлгэдэшье тэрэшэлэн туһалжа болохо байгаа» гэжэ августын 4-нэй ното соо хэһэн мэдүүлгээ гэршэлхые шухалада тоолоно. Гэхэтэй хамта, энэ оной июлиин 15-най ното соо Франциин Правительство германска проблемын ба австрийска договортой мэдээжэ холбоотой байһаниие тэрэшэлэн үндэһэ болгоһон байна, ушарынь хоёр асуудалые: германска проблемые ба австрийска договорые зүбшэн хэлсэхын тула 4 гүрэнэй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрнүүдэй зүблөө зарлаха тухай дурадхал тэрэ ното соо хэгдэһэн юм.

Советскэ Правительствын иимэ нотонууд Великобританиин ба США-гэй Правительствонуудта тэрэшэлэн эльгээгдээ».

Австритай баталха гүрэнэй договор тухай Австриин Правительствода

Советскэ Правительствын эльгээһэн ното

Августын 29-дэ СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министерство австрийска гүрэнэй договор тухай Советскэ Правительствын нотые Австриһаа Москвада байгаа Посольстводо эльгээбэ, тэрэнэй текст дооро толилогдобо.

«Австрийска Федеральна Правительствын августын 19-нэй харюу ното абаһантай дашарамдуулан, СССР-эй Правительствын июлиин 29-нэй ното соо табигдаһан асуудалда ханалтатай харюуе тус ното соо Советскэ Правительство олоогүй гэжэ мэдүүлхые ССР Союзай Гадаадын Хэрэгүүдэй Министерство шухалада тоолоно.

Дээрэ дурсагдаһан зүйлые хараадаа абажа, Советскэ Правительство хадаа «хуряангы договорой» проектые урдынхидаал адляар дэмжэжэ үргэлжэлһөөр гү, мүн австрийска договор тухай саашанхи хэлсээнүүд гүрэнэй договорой урдада гол түлэб зүбшөөгдэһэн проектын база дээрэ хэгдэхэ аргагүй гэжэ 1952 оной июлиин 31-нэй меморандум соогоо Австрийска Правительствын хэһэн мэдүүлгэ хүсэндөө үлэнэ гү гэһэн асуудалаар тодорхой харюу Австрийска Правительство үгэхэ гэһэн гүйлтаяа Советскэ Правительство дахин гэршэлнэ.

Австрийска договорой проект тухай асуудалаар Франциин, Англиин ба США-гэй Правительствонуудта Советскэ Правительствын ното эльгээгдээ гэжэ Министерство энээнтэй хамта Австрийска Правительствода мэдүүлнэ».

Нютаг бүриин һонинууд

☆ «Дагестаннефть» гэжэ трест, нефть гарган абаха талаар 8 һарынгаа түсэбые болзорһоонь урид дүүргэбэ. Түрүү ябадаг Избербашска олзоборилго сентябрь һарын хоёрдохи декадын тоодо оруулһан түлишэ үгэнэ.

☆ Николаевагай нэрэмжэтэ Ореховскэ хлопчатобумажна комбинадай рационализаторнууд энэ жэлэй эхинһээ хойшо 800 гаран дурадхал оруулаа, тэдэнэй 533 дурадхалнууд үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдэбэ. Тэдэ дурадхалнууд жэл соо 1,4 миллион түхэриг алмаха арга текстильщигүүдтэ үгэхэ байна.

Мирзачулдахи хлопок сэбэрлэлгын заводой түрүүшын хубинь хүдэлмэрилжэ эхилээ. Энэ предприяти эгээн шэнэ техникээр хангагданхай. Энэ жэл соо Пскентдэ, Каршида ба Узунда хлопок сэбэрлэлгын заводууд хүдэлжэ эхилхэнь.

☆ Туркменидэ архи нэрэлгын сезон эхилээ. Безмеинскэ ба Геок-Тепинскэ заводууд, мүн Сандыкачинска архиин пункт архи гаргана. Республикын архи гаргадаг промышленность энэ жэлдэ 180 мянган декалитр архи гаргаха. «Красный Швейник» гэжэ смоленскэ фабрика үбэлэй хубсаһа оёжо эхилээ. Эрэгтэй, эмэгтэй хүнүүдэй ба үхибүүдэй үмдэхэ түрүүшын хэдэн мянгаад пальтонууд оёгдон гаргагдаба. Үбэлэй хубсаһанай ассортимент олон янза болгогдонхой.

★ Һуралсалай шэнэ жэлдэ зорюулагдаһан кинофестиваль Тюмендэ ба областиин бусад городуудта эхилбэ. «Улаан-галстук», «Тимур ба тэрэнэй команда», «Зоя», «Залуу гварди» ба бусад кинофильмнүүд харуулагдана.

★ Урда түмэр зам дээрэ үдэр бүриин 20 ханын газетэ гаргагдана. Полтавска паровозо-заһабарилгын заводой хабсаруулгын цехын ханын газетэ 1918 онһоо хойшо гаргагдана. Тэрэ газетэ энэ жэлдэ үдэр бүри гаргагдадаг болоо.

Хүдөө ажахын налог тухай

А. ИЛЬИН,
БМАССР-эй Финансын министрын орлогшо.

Манай оронойарадай ажахы саг үргэлжэ хүгжэжэ байна. Коммунистическэ партиин ударидалга доро советскэ арад амгалан зохёохы ажалдаа шэнэ шэнэ илалтануудые түйлана.

СССР-эй Верховно Соведэй 5-дахи сессиин баталан абаһан гүрэнэй 1953 оной бюджет арадай ажахын болон культурын энэ ургалтые эли тодоор гэршэлнэ. Гүрэнэй бюджет баталхатаяа хамта СССР-эй Верховно Совет хүдөө ажахын налог тухай шэнэ Хуули баталан абаа. Энэ Хуулиин ёһоор хүдөө ажахын налог 1952 онойхидо орходоо 1953 ондо 43 процентээр, ерэхэ 1954 ондо 2,5 дахин бага болохо юм.

Хүдөө ажахын налог тухай шэнэ Хуули энээнһээ урда байһан налог ашаха гуримые эрид хубилгаа.

Урдань налог ашахадаа, хүдөө ажахын культура бүхэнһөө, садууднһаа, виноградингуудһаа, малһаа, зүгы үсхэбэрилгэ мэтэһээ колхозниггуудай ба хүдөөгэй бусад зоной олодог олзо доходые хараада абадаг байгаа. Эдеэ хоолой болон промышленна товарнуудай гүрэнэй розничнэ сэнгүүдэй оло дахин химдаруулагдаһанай эсэстэ колхозно рынок дээрэ юумэнэй сэн нилээд химдараа. Тиимэһээ хүдөө ажахын олзо доходуудые хуушан нормоор тоолоходо таарахагүй болоо.

Урдань олзо доход ехэтэй байха бүри ехэ налог ашагдадаг һэн. Налог ашалгын иимэ гурим хадаа хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ хэрэгтэ һаад ушаруулдаг, колхозниггуудай хубиин хамһабариин ажахыһаа ородог олзо доходые бага болгодог байгаа. Колхозниггууд хубиингаа малые, илангаяа үнеэдые үсөөрүүлдэг һэн. Налоговой политикада байһан эдэ дутагдалнууд колхозно таряашадай материальна байдалые һайжаруулха хэрэгтэ, колхозно байгуулалта тушаа манай партиин политикада таарахагүй юм.

Шэнэ Хуулиин ёһоор, колхозниггой гү, али хүдөө ажахы эрхилдэг ондоошье хүнэй хубиингаа эдлүүриин газарта ямар культура тариһаниие хамаархангүйгөөр, тэрэ газарай соото бүриһөө тоологдожо, энэ оной июниин 1-һээ хойшо налог ашагдаха юм. Налогой хэмжээе тодорхойлходоо, барилгануудаар эзэлэгдэһэн, шугы бургааһатай, модотой, гангатай газар тоологдохогүй, участогай юрэнхы талмайһаа гаргагдаха юм. Сад тарилгаһаа, малһаа ородог олзо доход налог ашахада тусгаарлан хараада абтахагүй.

Хүдөө ажахын налог ашаха иимэ гурим хадаа малаа олошоруулха арга колхозниггуудта юлгохоһоо гадна, бууса шадарайнгаа участогуудые үлэмжэ һайнаар ашаглаха, үнэтэй ба ашаг ехэтэй культурануудые тариха урмашуулга боложо үгэнэ.

Иимэ ёһоор хүдөө ажахын налог ашаха гурим хадаа колхозниггуудай олзо доходые ургуулха байна. Энэ хадаа советскэ арадай материальна байдалые улам һайжаруулха гэһэн парти, правительствын политикатай гүйсэд тааралдана.

Нэгэ соото газарһаа хэды шэнээн налог түлэхэ хэмжээн союзна республика бүхэндэ тус тустань тогтоогдоо. Жэшээлхэдэ, РСФСР-тэ нэгэ соото гектарһаа эгээн ехэнь 14 түхэриг, эгээн багань 3 түхэриг, дунда зэргээр 8,5 түхэриг налог түлэгдэхэ.

Областной хубааритай союзна республикануудай Министрнүүдэй Соведүүд тус тус автономно республиканууд, хизаарнууд болон областьнуудта налогой дунда зэргын хэмжээе тогтооходоо тус тус союзна республикада тогтоогдоһон хэмжээн сооһь ехэ гү, али бага болгохо эрхэтэй. Мүн тэрэшэлэн областной дунда зэргын хэмжээе тогтооходоо, областной хубааригүй союзна республикануудай Министрнүүдэй Соведүүд, автономно республикануудай Министрнүүдэй Соведүүд, ажалшадай депутадуудай, хизаарнуудай ба областной Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүд тус тус районуудта налогой тэндэхи газарай участогуудта хүдөө ажахын ямар культурануудые таридаг байһые, ургасые, юумэсэ худалдаха рыногой бии үгы ба олзо доходойнь хэмжээе хараадаа абалсан, налогой дунда зэргын хэмжээе тодорхойлхо эрхэтэй.

Мүнөө үедэ үмсэдөө үнеэгүй колхозниггуудай бии байһан дээрэһээ, саашадаа үнеэтэй болохыень колхозниггуудые, хүдэлмэришэд болон албахаагшадые урмашуулхын тула шэнэ Хууляар мүнөө үедэ үнеэгүй ажахынуудай түлэхэ налог 1953 ондо 50 процентээр, 1954 ондо 30 процентээр доошолуулагдаа.

Колхозуудта ажалай эмхидхэл һайжаруулха, колхозниггуудай ажалай журам бэхижүүлхэ зорилгоор, колхозниггой бүлэ соо хэн нэгэнэйнь ажалта үдэрэй минимумые хүндэгүй шалтагаанаар үнгэрэгшэ жэлдэ олоогүй байгаа һаань, тэрэ бүлын түлэхэ налог 50 процентээр дээшэлүүлэгдэхэ гэжэ энэ хууляар хараалагданхай. Үнгэрһэн жэлдэ хүндэгүй шалтагаанаар ажалта үдэрэй минимумые олоогүй колхозниггуудай списогые колхозой правлени табижа, колхозниггуудай ниитын суглаагаар баталагдаха ёһотой. Тиимэ списогэй ёһоор лэ налог ехэ болгогдохо байна.

Хэрбээ колхозниггой бүлэ соо ажал хэжэ шадаха аад, колхозой гэшүүнбэшэ гү, али колхозһоо гарабашье (гаргагдабашье), хүлһэнэй ажал хэдэггүй хүнэй бии байгаа һаань, шэнэ Хуулиин ёһоор иимэ ажахын түлэхэ налог 75 процентээр дээшэлүүлэгдэхэ байна. Энэ жэлдэ колхозһоо гараһан (гаргагдаһан) ажахынууд колхозһоо гараһан (гаргагдаһан) саһаа дулдыдангүй үмсын таряашадтал адляар гэхэ гү, али колхозниггой ажахыһаа 100 процент ехэ налог түлэхэ.

Тиимэ болохолоороо, хүдөө ажахын налог тухай шэнэ Хуули колхозуудта ажалай эмхидхэл саашадань бэхижүүлхэ, колхозниггуудай журам шангадхаха хэрэгтэ туһалха.

Газарай участогтай колхозой гэшүүд бэшэ хүдэлмэришэдэй ба албахаагшадай ажахынуудта, олзоборилгын кооперативна артельнүүдэй гэшүүдэй, тэрэ тоодо пенси абагшадай ажахынуудта колхозниггуудай түлэдэгтэл адли хэмжээнэй налог ашагдахадаа, хүдөө ажахын налог тухай шэнэ Хуулиин 8-дахи статьягай ёһоор хараалагдаһан гурбан ушарта һомологдохо байна. Эдэ гурбан ушарта таарахагүй байгаа һаа, тэдэнэй ажахынууд үмсын таряашадай ажахынуудта тогтоогдоһон хэмжээгээр налог түлэхэ, тайлбарилан хэлэхэдэ колхозниггуудта орходоо 100 процент ехэ налог түлэхэ.

Хүдөө ажахын налог тухай шэнэ Хууляар хараалагдаһан хүнгэлэлтэнүүд урданай хүнгэлэлтэнүүдһээ нилээд олон байна. Жэшээлхэдэ, 60 ба дээшэ наһатай эрэшүүл, 55 ба дээшэ наһатай эхэнэрнүүд — колхозниггууд болон үмсын ажалтад, хэрбээ бүлэ сооһь ажал хэжэ шадаха бусад гэшүүдэй үгы һаань, налог түлэлгэһөө сүлөөлэгдэхэ юм.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай инвалидуудта ехэхэн хүнгэлэлтэнүүд олгогдобо. Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай нэгэдэхи группын инвалидай бүлэ соо ажал хэжэ шадаха нэгэ хүнэй бии байгаа һаа, тэрэ бүлэ налог түлэлгэһөө сүлөөлэгдэхэ. Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай хоёрдохи группын инвалидай бүлэ соо ажал хэжэ шадаха нэгэ хүн бии аад, 16 хүрэтэр наһатай үхибүүнэй бии байгаа һаа, тус бүлэ налогһоо сүлөөлэгдэхэ. Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай нэгэдэхи гү, али хоёрдохи группын инвалидай бүлэ сооһь хоёр хүн ажал хэжэ шадаха аад, 16 хүрэтэр наһатай табан ба табанһаа олон үхибүүдтэй байгаа һаань, тэрэ бүлэ налогһоо сүлөөлэгдэхэ.

Дайнай ба ажалай нэгэдэхи, хоёрдохи группын инвалидуудай ородог бусад ажахынуудай түлэхэ налогой хахадынь хаягдаха. Хэрбээ эдэ ажахынуудта ажал хэжэ шадаха хүнэй үгы һаань, налог түлэлгэһөө эдэ ажахынууд бүрин сүлөөлэгдэхэ.

Хүлһэнэй ажал хэжэ байгаад, ажалай инвалид боложо, социальна тэдхэмжын органуудаар инвалидностиин нэгэдэхи ба хоёрдохи группада оруулагдаһан инвалидай бүлэдэ ажалай инвалидуудай ажахынуудта олгогдодог хүнгэлэлтэнүүд үгтэхэ. Тиимэһээ, колхозой хүдэлмэридэ ябатараа гү, али юрын үбшэнһөө шалтагааржа инвалид болоһон колхозой гэшүүд иимэ хүнгэлэлтэ абаха эрхэгүй.

Советскэ Армида, Далайн-Сэрэгэй Флодто гү, али хилын ба дотоодын сэрэгүүдтэ бодото алба хэжэ байһан хүнтэй колхозниггуудай ба колхозой гэшүүнбэшэ хүнүүдэй бүлэ соо сэрэгэй алба хэгшын 8 хүрэтэр наһатай үхибүүдтэй һамганһаа гү, али эхэһээ бэшэ ажал хэжэ шадаха ондоо хүнүүдэй үлөөгүй һаань, тэрэ бүлэ налог түлэлгэһөө бүрин сүлөөлэгдэхэ.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай фронтнуудта наһа бараһан ба һураггүйгөөр үгы болоһон сэрэгэй алба хэгшэдэй болон партизануудай бүлэ соо наһа барагшын 8 наһа хүрэтэр наһатай үхибүүдтэй һамган гү, эхэһээ ондоо ажал хэжэ шадаха хүнэй үгы һаань, 1953 ондо тус бүлэдэ ашагдаһан налогой хахадынь сүлөөлэгдэхэ.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай фронтнуудта наһа бараһан ба һураггүйгөөр үгы болоһон сэрэгэй алба хэгшэдэй болон партизануудай бүлэдэ наһа барагшын 8-һаа 12 хүрэтэр наһатай үхибүүдтэй һамган гү, али эхэһээ бэшэ ажал хэжэ шадаха хүнэй үлөөгүй һаань, һомологдоһон налогой 25 процентнь хаягдаха.

Хүнгэлэлтэ үгэхэдөө, I ба II группын инвалид гэжэ социальна

МҮНӨӨДЭР ҺУРГУУЛИНУУДТА ЗАНЯТИ ЭХИЛХЭНЬ

Эрхимээр һуража, Эхэ ороноо баясуулагты!

Һуралсалай шэнэ жэлые түгэс бэлэдхэлтэйгээр угтабабди

Бүгэдэниитын дунда һуралсал бэелүүлхэ, мүн политехническэ һуралсалда орохо талаар КПСС-эй XIX съездын табиһан түүхэтэ зорилгонуудые бодотоор бэелүүлгэ хадаа 1953—1954 онуудай һуралсалай шэнэ жэлдэ бодомжотой һайнаар бэлэдхэхые эриһэн байна. Һуралсалай жэлдэ бэлэдхэхэ ябадал бүхы һуралсал-хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие үндэһөөрнь һайжаруулха условиие байгуулха зэргэтэй юм.

Һургуули хадаа гоё һайханаар зэрдэгдэһэн, һаруул сэбэр классууд соо һурагшадаа угтаба. Һургуулиин коридорой тэг дунда тон ехэ гэрэл табигданхай. Ханануудтань туримгай зохидоор портредууд үлгэгдэнхэй. Эдэ бүгэдэ һурагшадай нюдэнэй уринаар үзэгдэжэ, һургуулиие тэрэндэ бүри дүтэ ба түрэл болгоно.

Политехническэ һуралсал эмхидхэхын тулада һайнаар түхеэрэгдэһэн кабинедүүд хэрэгтэй. Тиимэһээ лабораторно ба практическа бүхы хүдэлмэринүүдые хүсэдөөр дүүргэжэ байхын тулада зунай үе соо олон приборнуудые, амһартануудые, активүүдые оложо абаабди. Методическа кабинедтэ 1—4 классуудта хэрэгтэй харуулан ойлгуулха зүйлнүүд нэмэжэ абтаһан байна. Физикын кабинедэй дэргэдэхи мастерскойдо зэмсэг хэрэгсэлнүүд абтаа. Манай эдир уншагшадта зорюулан библиотекэмнай 2 мянган түхэригэй номуудые абаа. Шэнэ һонин номууд библиотекын полконууд дээрэ таһатай, уншагшадаа хүлеэжэ байна. Һургуулимнай багшанараар хүсэд хангагданхай. Тэдэнэй дунда һурагшадай омогорходог түрүү багшанар олон. Бүхы багшанарнай өөһэдынгөө хүдэлмэриие түсэблэжэ, сентябриин 1-ые бэлэдхэлтэйгээр угтаба. Багша бүхэн идейно-политическэ бэлэдхэлээ дээшэлүүлхэ түсэбүүдые зохёогоо. Тиихэдэ 9 багша марксизм-ленинизмын үдэшын университедтэ һураха юм. Намар экзамен бариха болоһон һурагшадтай зунай үе соо багшанар оролдосотойгоор хүдэлмэрилөө. Намарай экзаменуудай эсэстэ һургуулиин һурагшадай успеваемость 88 процент хүрэтэрөө дээшэлээ.

Долоо наһа гүйсэһэн үхибүүдые угтахын тулада нэгэдэхи классуудай багшанар һайнаар бэлэдхээ. Юуб гэхэдэ, һургуулида ороһон түрүүшын үдэр хүндэ бүхы наһан соонь мартагдадаггүй гээшэ.

Августын 31-дэ шэнэ һурагшад өөһэдынгөө классууд соо сугларжа һургуулитаяа, багшанартаяа, һургуулиин зарим дүримүүдтэй танилсаа.

Комсомольско организаци һуралсал-хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин талаар педколлективэй туһалагшань юм. Тиимэһээ комсомольско комитедэй секретарь Частных гэгшэ һуралсалай жэлэй эхилхэһээ хэдэн хоног урид һургуулиин парторганизациин секретарьтай хамта комсомольско хүдэлмэриин түсэб зохёогоо. Пионернүүдые һургуулидань һайнаар түхеэрэгдэһэн пионерскэ комнато, пионерскэ һонирхолтой хүдэлмэри хүлеэнэ. Һургуулида хүсэд һайнаар түхеэрэгдэһэн уужам ехэ физкультурна зал бии. Мүн спортивна олон тоото кружогууд хүдэлмэрилхэ юм. Һургуулидамнай һайнаар түхеэрэгдэһэн радиоузел дуу гарадаг, киноустановко бии. Естествознаниие һонирхогшод һургуулиин туристнуудай суглуулһан материалнуудаар, һургуули шадарай участок дээрэ юннадуудай ургуулһан зүйлнүүдээр һонин туршалгануудые ба хүдэлмэринүүдые ябуулха байна.

Манай һургуулиие шэнэ жэлдэ бэлэдхэхэ хэрэгтэ городой олониитэ, түрэлхид, багшанар ба һурагшад эдэбхитэйгээр туһалаа. Тиин һургуулимнай һуралсалай жэлые һайн бэлэдхэлтэйгээр угтаба.

И. Арский, Улан-Удын хүбүүдэй № 1 дунда һургуулиин директор.

Мэргэжэлээ дээшэлүүлхын түлөө

Энэ жэлэй августын һүүлэй үдэрнүүдтэ манай аймагай центр—Петропавловка тосхондо багшанарай августовско зүблөөн боложо үнгэрэбэ. Энэ зүблөөн дээрэ үнгэрэгшэ һуралсалай жэлэй дүнгүүд ба саашанхи зорилгонууд тухай хэлсэгдэһэн байха юм.

Манай аймагай һургуулинууд энэ жэлдэ хүсэд һайнаар хүдэлмэрилжэ шадаагүй. Эгээл тиимэһээ бүхы аймагай һурагшадай успеваемость оройдоо 70-аад процент болоһон байгаа. Энээнэй гол шалтагааниинь юуб гэхэдэ, эхин шатын һургуулинуудта заадаг багшанар ба тус тус предмедүүдые эрхилдэг дунда һургуулинуудай һурагшанар өөһэдынгөө хүдэлмэриие партиин XIX съездын эрилтэнүүдэй үндэһөөр һайжаруулжа шадаагүй ба мэргэжэл шадабаряа саг үргэлжэ дээшэлүүлээгүй байба.

Багшанарай дүй дүршэлөө андалдан абалсаха хэрэгые саашадаа һайжаруулхын тула аймОНО-гой дэргэдэхи педкабинедэй хүдэлмэриие эрид хубилгаха хэрэгтэй. Мүн тэрэшэлэн аймОНО-гой инспекторнүүд һургуулинуудай хүдэлмэриие хинан шалгахадаа дутуу дундануудыень элирүүлхэһээ гадна, тэдэниие усадхаха талаар бодото аргануудые заажа үгэхэ уялгатай.

Бидэ багшанар энэ һуралсалай жэлдэ өөһэдынгөө мэргэжэлые улам дээшэлүүлхын түлөө оролдохобди.

С. Табдаев, Зэдын аймагай Дэрэстэйн долоон жэлэй һургуулиин багша.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Улан-Удын басагадай № 3 һургуулиин һурагшад Ира Петрякова, Света Байбородина, Оля Шокарева ба Лариса Суднева гэгшэд зунайнгаа амаралтые яажа үнгэргэһэн тухайгаа бэе бэедээ хөөрэжэ байнад.

В. Шитиковэй фото.

Сентябриин нэгэнэй үглөөгүүр

Сентябриин нэгэнэй
үглөөнэй
наран мандан,
Сэлмэг үдэрэй
эхиие
элеэр гэршэлнэ.
Харахан сумка,
лагван
бариад, шамдан
Хайдан хүбүүн
һургуулидаа
яаран гэшхэлнэ...
Һанаандаа оруулна:
зундаа
колхоздоо туһалһанаа,
«Һайн даа» — гэһэн
түрүүлэгшын
үгэ дуулаһанаа,
Гайхалтай һонин
олон
номуудые уншаһанаа —
Гансашье мүрыень
орхингүй
шүүмжэлэн гаргаһанаа...
Улаан галстук
үбсүүндэнь
хиидэнэ дүлэтэн,
Улад зоной
хэрэгтэ
уряалан яларна...
... Хүбүүнэй сэдьхэл
омогорхол,
баяраар гэрэлтэн
Хүсэтэ зоригоор,
залиршагүй
батаар бадарна:
«Һайнаар һураад,
Москва
заатагүй ошохоб!
Һайхан байдалай
уран
дархан болохоб».
... Сентябриин нэгэнэй
үглөөнэй
наран мандан,
Сэлмэг үдэрэй
эхиие
элеэр гэршэлнэ.
Үндэр сагаан һургуулиин
байшан харагдан,
Үхибүүд шууяна...
Хайдан яаран гэшхэлнэ.

Даши ДАМБАЕВ,
республиканска бурят дунда һургуулиин һурагша.

РСФСР-эй багшанарай август һарын суглаанууд дүүрэбэ

РСФСР-эй городуудта ба районно центрнүүдтэ багшанарай август һарын суглаанууд дүүрэбэ.

Арадай гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэд дүй дүршэлөө андалдаһан, үнгэрэгшэ һуралсалай жэлэй дүнгүүдые зүбшэн хэлсэһэн, һургуулинуудай һуралсал-хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие саашадань һайжаруулха ябадалда шэглүүлэгдэһэн хэмжээ-ябуулгануудые хараалһан байна.

Российска Федерациин городууд ба тосхонуудта мянга үлүүтэй һургуулиин шэнэ байшангууд баригдажа байна. Һуралсалай ерэхэ жэлдэ 8—10 классуудта 2.424 мянган хүбүүд, басагад һураха юм. Энэ хадаа үнгэрэгшэ жэлэйхидэ орходоо 689 мянган хүнөөр олон байна.

(ТАСС).

Бидэ Москва ошообди

Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ педагогическа институдай дирекци 1952—53 оной һуралсалай жэлэй дүүрэмсээр 11 студентнэр-отличнигуудые Москва экскурсяар эльгээһэн юм. Тиин бидэ студентнэр Москва ошожо, өөһэдынгөө үнинэй хүсэлые бэелүүлһэндээ манда эрдэмдэ һураха, амарха эрхэ олгоһон түрэл парти ба правительстводаа халуун зүрхэнһөө баясхалан хүргэнэбди.

Бүхы дэлхэйн культурын центр—Москва хүрөөд бидэ эгээн түрүүлэн Улаан талмай тээшэ зорин ошобобди. Тэндэ Ленин—Сталинай мавзолей, правительственна трибуна... Энэ трибуна дээрэһээ хүн түрэлтэнэй агууехэ гени И. В. Сталин өөрынгөө түүхэтэ үгэнүүдые хэлэһэн байна. Кремлиин үндэр ханануудые, улаан одото башнинуудые тойрон гарабабди. Эндэ манай агууехэ хүсэтэ Коммунистическэ партиие, социалистическэ гүрэниие байгуулһан Ленин, Сталинай хэрэгые сухаришагүйгөөр урагшань хүтэлбэрилжэ байгаа манай вождьнор хүдэлмэрилнэ.

Түүхын, революциин, Сталинай 70 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан эльгээһэн бэлэгүүдэй музейнүүдтэ орообди. Агууехэ Сталинда эльгээгдэһэн бэлэгүүд һурагшадай һуралсалай табельһаа, юрын африканска негрэй бэлэгһээ эхилээд тоо томшогүй олон. Энэ бэлэгүүд Ленин—Сталинай партида хүн зоной айхабтар ехэ дуратайе гэршэлнэ. Мүн эдэ бэлэгүүдэй дунда манай республикаһаа эльгээгдэһэн бэлэг — национальна костюм бии.

Политехническэ музейдэ орожо, манай ороной наука ба техникын һүүлэй үедэ туйлаһан амжалтануудтай танилсаха зуураа, манай наука ба техникэ үнэхөөрөө бүхы дэлхэй дээрэ түрүү гэжэ үшөө дахин мэдээбди.

Кремлиин Оружейнэ палатада орожо, үнэтэ шухаг элдэб экспонадуудые һонирхон хараабди.

Гүрэнэй Третьяковско галлерейдэародой гайхамшагта уранзураашад Шишкинэй, Васнецовой, Ивановой, Маковскиин, Репинэй, Суриковай, мүн советскэ уранзураашад Герасимов, Соколов, Иогансон ба бусадай гайхамшагта зурагуудтай танилсаабди. Гадна, бидэнэр «Динамо» стадион, зоопарк, кино, театрнуудаар ябаабди.

М. В. Ломоносовой нэрэмжэтэ Московско университедэй олон дабхар томо шэнэ байшан хэдэн мянган сонхонуудаараа ялалзан Ленинскэ хаданууд дээрэ оршоно. Тус университет эмхидхэгдэһээр 200 шахуу жэл болоо. Тэрэ үедэ баяд ноёдой хэдэн арбаад хүүгэд тэндэ һурадаг байгаа. Харин энэ жэлдэ 19 мянган студентнэрэй урда тус университедэй һаруул үүдэн нээгдэбэ. Эндэ студентнэрэй һуралсалда бүхы условинууд байгуулагданхай. 19 мянган студентнэрэй 12 мянгаиинь тус тустаа байха комнатотой.

Коммунистическэ партиин, Советскэ правительствын ажалшадта хандуулжа байһан халуун анхаралые энэ эли тодоор гэршэлнэ. Бидэ хараһан үзэһэнөөрөө түйлай ехээр омогорхон Москва городһоо мордоходоо, бүри эрхимээр һурахабди гэжэ тангариглаа һэмди.

Г. Молонов, С. Доржиев,
Д. Банзаровай нэрэмжэтэ педагогическа институдай студентнэр.

Амаралтаяа яажа үнгэргөөбиб

Бидэнэр, Буряг-Монголой зооветеринарна институдай студентнэр энэ жэлэй һуралсалай жэлдэ бүри һайнаар, бүри оролдосотойгоор һураха зорилго урдаа табинабди.

Би зунайнгаа амаралтын үедэ Иволгын аймагай «Улаан Оронго» колхоздо ошожо, үйлэдбэриин практика гарааб. Энэ колхозой үүлтэртэ үнеэдэй фермэдэ мүү бэшэ үнеэд бии. Теэд эндэ малай хойноһоо харууһалга, эдеэлүүлгэ муу байдаг дээрэһээ урдань һаамхай үнеэн бүриһөө сүүдхэдээ 5—6 литрһээ дээшэ һүн һаагдадаггүй байгаа.

Үнеэдэй һү үгэлгые дээшэлүүлхэ зорилгоор тус колхозой үүлтэртэ үнеэдэй фермэ дээрэ хэдэ хэдэн хэмжээ-ябуулгануудые үнгэргэһэн байнабди. Һаалишадай дунда социалистическэ мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрүүлэгдээ, малые яажа харууһалха, эдеэлүүлхэ тухай ба зоотехническэ хүдэлмэриин бусад асуудалнуудаар июль һара соо һаалишадтай 6 дахин хөөрэлдөө үнгэргөөбди. Эдэ хэмжээ-ябуулгануудые үнгэргэһэнэй ашаар үнеэдэй һү үгэлгэ нилээд дээшэлһэн байна. Жэшээлхэдэ, энэ фермэ урда һарынхидаа орходоо июль һара соо 2700 литр һү үлүү ехээр һааһан байна. Фермын үнеэд һү үгэлгэеэ горьтойхоноор дээшэлүүлбэшье, һүнэйнгээ тоһолигые доошолуулаагүй. Июль һара соо үнеэд яһала таргалһан байха юм.

Үнгэргэгдэжэ байгаа хэдэ хэдэн хэмжээ-ябуулгануудые хараадаа абан, һаалишад түсэбһөө гадуур 40—45 процент дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абаад, тэдэнээ нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргээ. Мүнөө «Улаан Оронго» колхозой һаалишад Цырен Жамбалова, Долгор Жамьянова, Долгор Замбалова гэгшэдэй нэрэ республикын эрхим һаалишадай тоодо оруулагданхай. «Улаан Оронго» колхозой үүлтэртэ үнеэдэй фермын һаалишад бүхы арга боломжоёо хэрэглэбэл үшөө ехэ һү һааха байгаа. Фермэ дээрэ үнеэдэй үүлтэр һайжаруулха тушаа хүдэлмэри хэгдэнэгүй шахуу. Үнеэдэй үүлтэр һайжаруулха хэрэгтэ колхозой правлени болон партийна эхин организаци зохихо анхаралаа хандуулжа, энэ талаар хэдэ хэдэн шухала хэмжээ-ябуулгануудые хараалха зэргэтэй.

«Улаан Оронго» колхоздо байжа үйлэдбэриин практика гараха зуураа нилээд олон юумэнүүдые би ойлгожо абааб.

К. Барьядаев, Бурят-Монголой зооветинститудай студент.

...дхэмжын органуудаар тоологдоһон инвалидууд; полевой ба бусад хүдэлмэринүүдтэ хабаадажа шадагүй эрэмдэг хүнүүд ажал хэжэ шадахагүйшүүлэй тоодо оруулагдана. Тэрэшэлэн энэ календарна жэлдэ 60 ба дээшэ наһатай болоһон эрэшүүл, 55 ба дээшэ наһатай эхэнэрнүүд, 16 хүрэтэр наһатай үхибүүд; сэрэгэй алба хэгшэд, нэгэ жэлһээ доошо бэшэ саг соо һураха һурагшад ажал хэжэ шадаха хүнүүдэй тоодо оруулагдахагүй юм.

Хүдөө нютагуудта хүдэлжэ байһан багшанарта, медицинскэ фельдшернүүд болон врачнарта, хүдөө ажахын мэргэжэлтэдтэ, машинно-тракторна станцинуудай зарим хүдэбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд болон мэргэжэлтэдтэ хүдөө ажахын налог тухай шэнэ Хуулиин 16-дахи статьягай ёһоор сүлөөлэлгэ үгтэхэ байна.

Хёо аюулда дайрагдажа (мүндэртэ сохюулжа, үерһөө, һалхи шуурганһаа, түймэрһөө, нуралга эхэ мэтэһээ болохо хүдөө ажахын культурануудай хосорһон, эбэртэ бодо малай үхэһэн дээрэһээ) хохидоһон ажахынуудта ушарһан гарзые хараадаа абажа налог түлэлгэ тус ажалые бүрин гү, али зарим хубииень сүлөөлхэ эрхэ ажалшадай районно Соведүүдэй гүйсэдкомуудта хууляар үгтэнхэй. Мүн бүлын гол хүдэлмэрилэгшын һара бараа һаань гү, али удаан саг соо хүндөөр үбшэлөө һаань, иимэ ажахынуудые налог түлэлгэһөө хүсэд ба али зарим хубяарнь сүлөөлхэ эрхэ ажалшадай районно Соведүүдэй гүйсэдкомуудта үгтэнэ. Эдэ хүнгэлэлтэнүүдые олгоходоо, гүйсэдкомууд хадаа гэнтын аюулһаа гай гарзада ороһониие, хүнэй ...һэн гү, үни удаан саг соо үбдэһэниие гэршэлһэн документнүүдые хабсаргаһан мэдүүлгые эшэ бариха ёһотой.

Ондоо тээһээ нүүжэ ерэһэн колхознигуудай бүлэ СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоолнуудаар хараалагдаһан болзор соо налогой түлэбэриһөө сүлөөлэгдэхэ зэргэтэй.

Дээрэ тоологдоһон хүнгэлэлтэнүүдһээ гадна, арадай ажахын зарим һалбаринуудые хүгжөөхэ ябадал урмашуулхын зорилгоор, хүдөө ажахын налогоор нэмэлтэ хүнгэлэлтэнүүдые тогтоохо эрхэ СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ үгтэнэ. Жэшээлхэдэ, газар доро хүдэлдэг ажалда, шулуу нүүрһэнэй, сланцева, горнорудна үйлэдбэринүүдтэ, модо бэлэдхэлэй, модо урадхуулгын хүдэлмэридэ бүлын зарим нэгэниинь хүдэлжэ байгаа һаань, правительствын тогтоолоор тус бүлэдэ хүнгэлэлтэнүүд олгогдохо юм.

Хүдөө ажахын налогоор хараалагдаһан эдэ олон хүнгэлэлтэнүүд хадаа советскэ хүнүүдэй ажабайдалые һайжаруулхын тула парти, правительствын ехэ анхарал оролдолго гаргажа байдагые эли тодоор гэршэлнэ.

1953 оной хоёрдохи хахадта хүдөө ажахын налог шэнэ Хуулиин ёһоор ашагдаха юм. Тиихэдэ жэлэй окладай 60 процентнь 1953 оной октябриин 1 хүрэтэр ба ноябриин 15 хүрэтэр адли хубинуудаар түлэгдэхэ болоно.

1953 оной түрүүшын хахадта хүдөө ажахын налог СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1952 оной майн 7-ной Указай үндэһөөр түлэгдэхэ. Тиихэдэ 1953 ондо авансаар оруулагдаһан түлэбэриие тоололсожо, жэлэй окладай 40 процент түлэгдэхэ байна. Налогой хэмжээн хадаа ажахыһаа абтадаг бүхы доходуудһаа — малай тоо толгойһоо, тарилгаһаа ба бусад олзо доходуудһаа тодорхойлогдохо байна.

Мүнөө жэл хүнгэлэлтэ иимэ ёһоор олгогдохо юм. Жэшээлхэдэ, бүлынгөө ажахыда өөрынгөө хүсөөр ажал хэжэ шадаха хүнгүй үтэлһэн колхознигуудай бүлэ мүнөө жэлдэ түлэхэ налогойнгоо 60 процентые түлэлгэһөө сүлөөлэгдэхэ, тиихэдэ СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1952 оной майн 7-ной Указай ёһоор жэлэй окладай 40 процент хэмжээтэйгээр тодорхойлогдоһон налогой хахадынь доошолуулагдаха.

Энээнһээ гадна, мүнөө жэлдэ колхознигуудай ба колхозой гэшүүн бэшэшье хүнүүдэй бүлэ соо ганса бэе гү, али үхибүүгүй, али нэгэ — хоёр үхибүүтэй аад, хүлһэнэй ажал хэдэггүй 20-һоо 50 хүрэтэр наһатай эрэшүүл, 45 хүрэтэр наһатай эхэнэрнүүд бии һаань, 1953 ондо хүдөө ажахын налогто нэмэри болгон ганса бэе ба бага бүлэтэй хүнүүдэй түлэхэ налог иимэ хэмжээтэйгээр: үхибүүгүй һаа —150 түхэриг, нэгэ үхибүүтэй һаа —50 түхэриг, хоёр үхибүүтэй һаа —25 түхэриг эдэ гражданинууд тус бүри түлэхэ ёһотой.

Энэ нэмэлтэтэй байбашье, хүдөө ажахын налогһоо гүрэнэй 1953 оной бюджедтэ мүнгэнэй оролго 1952 онтой сасуулбал 43 процент бага болохо юм. Гэбэшье, бүлэ бүхэн энэ жэлдэ 43 процент бага налог түлэхэ гэһэн бэшэ юм. Үнгэрэгшэ жэлдэ хэды шэнээн налог түлэһэн байгааб, тэрээнһээ ба бэшэшье ушарнуудһаа дулдыдажа, зарим ажахынууд 43 процентһээ ехээр, зариманиинь багаар налог түлэхэ байна. Жэшээлхэдэ, Заиграйн аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн Ц. Цыбикова 0,80 га бууса шадарай газартай (тэрэнэйнь 0,30 га барилгаар эзэлэгдэнхэй), нэгэ үнеэтэй, 10 хонитой юм. Бууса шадарайнгаа участогай 74 соотоһоо үбһэ сабшадаг, 3 соотодонь хартаабха таринхай. Манай республикада нэгэ соото газарта дунда зэргээр 4 түхэриг хүдөө ажахын налог ашагдаха гэжэ баталагдаа һаань, мүнөө жэл Цыбикова Ц. болбол 1952 онойхиһоо 304 түхэриг багаар гэхэ гү, али 37,7 процент багаар түлэхэ байна.

Мүн энэ аймагай XVIII партсъездын нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн Устинов И. Ф. бууса шадарай 0,70 га газартай, 2 үнеэтэй, нэгэ гахайтай юм. Бууса шадарайнь газарай 5 соото барилгаар эзэлэгдэнхэй, 0,35 га — хартаабха, 0,2 гаада — овощь таригданхай юм. Нэгэ соотодо 4 түхэриг налог ашагдаха байбалынь, Устинов гэгшэ 1952 онойхитой сасуулбал 870 түхэриг, гү, али 46,3 процент бага налог энэ жэлдэ түлэхэ байна.

Хүдөө ажахын налог тухай шэнэ Хуули финансова органуудта нилээд ехэхэн уялгануудые даалгана. Финансова органууд хадаа шэнэ Хуулиин ёһоор, зүбөөр налог һомолхо уялгатай. Налог һомолходоо налог тухай Хуулиие багаханааршье эбдэжэ болохогүй. Ажалшадай дунда ойлгууламжын хүдэлмэриие үргэнөөр ябуулжа, финансова хүдэлмэрилэгшэд болбол Хууляар тогтоогдоһон саг соо бюджедтэ орохо мүнгэн зөөриин оролгые хангаха уялгатай.

Хүдөө ажахын налог тухай шэнэ Хуули болбол социалистическэ хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхын тула, ажалшадай байдалые улам һайжаруулхын тула коммунистическэ партиин болон Советскэ правительствын һаналаа хододоо табижа байдагые эли тодоор харуулна.

Һургуулинуудта хэрэгтэй харуулан ойлгуулха зүйлнүүдые худалдаха тусхай магазин Улан-Удэ городто бии. Һуралсалай жэлэй эхилхын урда тээхи үдэрнүүдтэ энэ магазинда хүн зон илангаяа олон байгаа. Һургуулиин багшанар ба директорнууд һуралсалайнгаа шэнэ жэлдэ шухала хэрэгтэй зүйлнүүдые худалдан абаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Заиграйн аймагай Шулуутайн долоон жэлэй һургуулиин багша А. Барнакова харуулан ойлгуулха зүйлнүүдые худалдан абажа байна.

А. Кузнецовой фото.

Германска Демократическа Республикын арад зон Советскэ Союзда баясхалан хүргэнэ

БЕРЛИН, августын 29. (ТАСС). СССР-эй правительствын ба Германска Демократическа Республикын правительственна делегациин хоорондо Москвада болоһон хэлсээнэй дүнгүүдтэ зорюулагдаһан митингнүүд болон суглаанууд Германска Демократическа Республикын бүхы городуудта ехэ дэбжэлтэтэйгээр боложо үргэлжэлһөөр.

Германска Демократическа Республикын арад олониитэ хадаа немецкэ арадта һайн һанаатайгаар туһаламжа үзүүлһэнэйнь түлөө Советскэ Союзда гүн гүнзэгы баясхалан хүргэнэ.

«Нейес Дейчланд» газетын мэдээсэһэнэй ёһоор, үсэгэлдэр Галледа митинг болоо, тэрээн дээрэ городой 90 мянган хүн байлсаба. Нэрьемэ альгаташалгаар угтагдаһан СЕПГ-эй Центральна Комитедэй нэгэдэхи секретарь ба ГДР-эй премьер-министрын орлогшо Вальтер Ульбрихт митинг дээрэ үгэ хэлэбэ. Советскэ Союзай ба ГДР-эй хоорондо хэгдэһэн хэлсээнэй ашаар экономическа ямар ехэ ашаг олзо немецкэ арадай абаха тухай тэрэнэй мэдээсэл һайшаалай хашхаралдаануудаар ба удаан замхашагүй альгаташалгаар нэгэтэбэшэ таһалагдаба.

Галледа болоһон митингдэ хабаадагшад СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Г. М. Маленковто эльгээхэ амаршалгын бэшэгые баталан абаа. Единэ, демократическа ба эб найрамдалда дуратай Германиин түлөө тэмсэгшэ германска арадта ахадүүгэй туһаламжа үзүүлһэнэйнь түлөө Советскэ Союзда үнэн зүрхэнэй баясхалан Галле городой бүхы хүн зоной үмэнэһөө энэ бэшэг соо мэдүүлэгдэнэ.

80 мянган хүнэй хабаадалгатайгаар Лейпцигтэ болоһон митинг дээрэ ГДР-эй хүндэ машина бүтээлгын министр Цизлер СССР-эй правительствын ба Германска Демократическа Республикын правительственна делегациин хоорондо баталагдаһан хэлсээнэй удхашанар тухай элидхэл хэбэ.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Г. М. Маленковой нэрэ дээрэ эльгээгдэһэн телеграмма соогоо, Лейпцигэй хүн зон Советскэ Союзтай эбдэршэгүй хани барисаатай байха тухайгаа найдуулна, ГДР-эй хүн зоной ажабайдал һайжаруулха арга олгогшо ехэ туһаламжын түлөө гүнзэгы баясхалан хүргэнэ.

ГДР-эй премьер-министрын дэргэдэхи хэблэлэй ведомствын мэдээсэл

БЕРЛИН. (ТАСС). ГДР-эй премьер-министрын дэргэдэхи хэблэлэй ведомствын иимэ мэдээсэлые АДН агентство дамжуулна:

Германска Демократическа Республикын премьер-министр Отто Гротеволь ба премьер-министрын орлогшо Вальтер Ульбрихт августын 27-до Германиин коммунистическэ партиин түрүүлэгшэ бундестагай депутат Макс Реймантэй уулзаба. Москвада ГДР-эй правительственна делегацитай СССР-эй правительствын хэһэн хэлсээнүүд тухай Макс Реймандэ премьер-министр Отто Гротеволь тодорхойгоор мэдээсэбэ. Энээнтэй дашарамдуулан, һанаа мэдэлсэлгэ болоо. Августын 15-да баруунай гурбан гүрэнүүдтэ СССР-эй правительствын эльгээһэн ното ба Советскэ Союзай правительствотай ГДР-эй правительственна делегациин хэһэн хэлсээнэй дүнгүүд германска асуудалые эбэй ёһоор шиидхэхэ зам үргэнөөр нээбэ. Тиихэдээ, Аденауэрэй правительствын хэһэн боннско ба парижска сэрэгэй договорнуудай политикада эсэс табиха, Аденауэрые унагааха гэһэн дура хүсэлөө мэдүүлээ һаа, Баруун Германиин хүн зон шиидхэхы үгэ хэлэжэ шадаха байна.

Австридахи советскэ информациин албанай мэдээсэл

ВЕНА, августын 29. (ТАСС). Австридахи Советскэ информациин албан иимэ мэдээсэл дамжуулба:

Кремс ба Тульн гэжэ уезднүүдтэ һая болоһон байгаалиин аюулһаа боложо хохидолдо ороһон УСИАгэй (Австридахи советскэ эд зөөриин управлени —**Ред.**) газар нютагуудай жэжэ арендаторнуудай — таряашадай делегаци энэ оной августын 29-дэ Австридахи СССР-эй Верховно комиссар И. И. Ильичевтэй уулзаба.

Хохидолдо ороһон таряашадай үмэнэһөө делегаци хадаа тэдэниие арендын түлэбэриин ээлжээтэ татабариһаа, мүн үри доёмхоһоо сүлөөлхэ талаар туһаламжа үзүүлһэнэйнь түлөө советскэ засагаархидта баясхалан хүргэбэ. Жэжэ арендаторнуудай—таряашадай 70 түлөөлэгшэдэй гар табигдаһан баясхалангай бэшэгые делегаци СССР-эй Верховно комиссарта барюулба.

Словацка национальна восстаниин 9 жэлэй ой

ПРАГА, августын 29. (ТАСС). Чехословацка арад фашистска дарлалтада эсэргүү словацка национальна восстаниин 9 жэлэй ойе мүнөөдэр тэмдэглэбэ.

Энэ алдарта ойдо зорюулагдаһан баярай заседани үсэгэлдэр Братиславада национальна театр соо болобо. Премьер-министрын орлогшо ба национальна аюулгүй байдалай министр К. Бацилек түрүүтэй правительственна делегаци заседани дээрэ байлсаба.

Мүнөөдэр «Обрана Лиду», «Земедельске Новины», «Млада Фронта» ба братиславска «Правда» газетэнүүд словацка национальна восстаниин 9 жэлэй ойдо зорюулагдаһан түрүү бэшэгүүдые толилбо.

Вьетнамска арадай армиин долоон жэлэй дайнай ябуулгануудай дүнгүүд

ПЕКИН, августын 29. (ТАСС). Синьхуа агентствын дамжуулһанай ёһоор, Вьетнамска Арадай армиин генеральна штаб коммюнике толилоо, тэрээн сооно иигэжэ хэлэгдэнэ: 1946 оной декабриин 19-һөө 1953 оной июлиин 28 хүрэтэр дайсанай 281.341 солдадууд ба офицернүүд жагсаалһаа гаргагдаа, тэрэ тоодо 217.730 хүн алагдаба, тэдэнэй 1.491 хүниинь офицернүүд байба. 63.611 хүн бэеэ тушааһан гү, али плендэ абтаһан байна, тэдэнэй 174 хүниинь офицернүүд байба.

66.265 винтовко, 714 миномет, артиллерийскэ 136 ехэ буу, 92 грузовик, 15.629 пулемёт, «Базука» гэжэ 260 буу ба бусад зэбсэгүүд абтаба. 242 самолёт унагаагдаа, 263 судна гэмтээгдээ, артиллерийскэ 160 ехэ буу бута сохигдоо, 220 паровоз, түмэр замай 788 вагон, 5712 танкнууд, бронеавтомобильнууд ба грузовигууд, 107 пароходууд жагсаалһаа гаргагдаа, 4.110 тонно һомо хэрэгсэлнүүд үгы хэгдээ.

Египедэй президент Нагибай мэдүүлгэ

ЛОНДОН, августын 28. (ТАСС). Каирһаа Рейтер агентствын корреспондентын мэдээсэһэнэй ёһоор, Турада «Аль-Мысри» гэжэ египетскэ газетын корреспонденттэй хөөрэлдэхэ зуураа, Египедэй президент Нагиб мусульманска оронуудта һая болоһон переворотнуудай түлөө империализмые буруушаан шүүмжэлбэ, «манай тэмсэлэй амжалтатайгаар дүүрэхын» тула нэгэдэмэл фронт байгуулхыень эдэ оронуудые уряалба.

«Империалистнуудай хара һанаата аашануудые» буруушаан шүүмжэлжэ, Нагиб хадаа Персидэ Мосаддыгые унагааһан, Марокkoһоо Мохаммед Бен Юссефые намнаһан, англо-левийскэ договорые баталһан ябадал «вашингтонско хэлсээнэй» һүүлээр болобо гэжэ зааба.

«Арабска ба мусульманска бусад арадуудта империализмын асарһан аюул зоболон тухай хэлэхэ болор һаа, — гэжэ Нагиб хэлэбэ, — бидэнэрэй нэгэ фронтдо нэгэдээ һаамнай манай тэмсэл амжалтаар дүүрэхэ байна».

Студентнүүдэй Бүхэдэлхэйн III конгресс дээрэ

ВАРШАВА, августын 28. (ТАСС). Студентнүүдэй Бүхэдэлхэйн III конгрессэй үсэгэлдэр үдэрэй заседани дээрэ конгрессэй зүблэхэ зүйл нэгэн һаналаар абтаба:

1. «Студентнүүдэй мүнөө үеын байдал, студентнүүдэй хэрэглэмжэ ба тэдэнэй интересүүдые хангахын түлөө тэмсэлдэ МСС-эй болон студентнүүдэй организацинуудай зорилгонууд» гэжэ студентнүүдэй Уласхоорондын союзай (МСС) гүйсэдкомой элидхэл.

2. МСС-эй Соведые һунгалга.

Зүблэхэ зүйл баталан абаһанай һүүлээр, студентнүүдэй Уласхоорондын союзай генеральна секретарь Д. Берлингуэр МСС-эй гүйсэдкомой үмэнэһөө конгресс дээрэ элидхэл хэбэ.

Конгрессто ерэһэн элдэб олон оронуудай ба арадуудай делегадуудые амаршалжа, элидхэлшэ хадаа конгресс дээрэ Канадын студентнүүдэй национальна федерациин, Хитадай студентнүүдэй, Чилиин студентнүүдэй федерациин, Даниин студентнүүдэй национальна союзай, мүн МСС-эй гэшүүд болоогүй национальна бусад олон нэгэдэлнүүдэй түлөөлэгшэдэй, мүн конгрессто түрүүшынхеэ ерэһэн Непалай, Лаосой, Камбоджын, Сальвадорой, Гондурасай, Никарагуагай, Панамын, Мозамбикын, Португальска, Гвинейн ба бусад оронуудай түлөөлэгшэдэй байлсаһан ябадалые онсо баяртайгаар тэмдэглэбэ.

Хани барисаанай мэдэрэл ба нэгэдэлые туйлаха гэһэн эрмэлзэлгэ дэлхэйн 99 оронуудай түлөөлэгшэдые энэ конгресс дээрэ түрүүшынхеэ нэгэдүүлбэ гэжэ Берлингуэр хэлэбэ. Дайнай ба һандаралгын аюулые гэршэлһэн, мүн амгалан ерээдүйдэ этигэлэй ба һэргээн байгуулгын туг болоһон Варшавада студентнүүдэй Бүхэдэлхэйн III конгрессэй зарлагдаһан баримтые тэмдэглээд, элидхэлшэ хадаа дайнда наһа бараһан хүнүүдэй дурасхаалые хүндэлэн тэмдэглэхэ, Варшавын үзэһэндэл адли шэнэ һандаргалтануудта ба дайнда эсэргүү, эб найрамдалай түлөө тэмсэлэй хэрэгтэ бүхы хүсэсэ зорюулхабди гэжэ баатарлиг польско столицын арадта тангариг үгэхые дурадхаба.

Студентнүүд-залуушуул уласхоорондын түгшүүрил һулаРуулхые, арадуудай эб найрамдал ба хани барисаа тогтоохые тон ехээр хүсэнэ гэжэ элидхэлшэ зааба. Өөһэдынгөө эрилтэнүүдые табихын, манай ажабайдалда ба һуралсалда шухала услови байгуулхын тула мүнөө бидэнэр уулзаабди гэжэ Берлингуэр хэлэбэ. Энэ хадаа бүмбэрсэг дэлхэйн угаа ехэ баялигуудые ашаглаха ябадал хангажа, прогресс хангажа, хүн түрэлтэнэй һайн һайхан идейнүүдые хүндэлдэг байхаар үхибүүдые хүмүүжүүлжэ, бүхы хүн түрэлтэнэй ажана байдал һайжаруулжа шадаха условинууд байха болоно. Энэ һайн һайхан зорилгонууд тус конгрессые зарлалгада бүхы дэлхэйн студентнүүдэй угаа ехэ һонирхол татаһан байна.

Гэгээрэлэй, сүлөөтэ һуралсалай ба хэрэгтэй юумээр хангагдаһан ерээдүйн эрхэ тухай асуудалда орожо, элидхэлшэ иигэжэ мэдүүлбэ.

Зарим оронуудай 10 хүнһөө 8—9 хүниинь эгээн бага һуралсалтай ба культура гээшые мэдэхэгүй юм. Дээдэ һуралсалые имагтал баяшуулай абадаг ябадал олон байна. Тусгаарлабал, иимэ байдал Францида харагдана. Тэндэ педагогическа факультедэй һурагшадай дунда хүдэлмэришэдэй үхибүүд оройдоол 1 процент болоно, Финляндиин дээдэ һургуулинуудта хүдэлмэришэнэй бүлэһөө гараһан студентнүүдэй тоо 1939 ондо 22 процент байһанаа, 1952 ондо 11 процент хүрэтэр хороогдобо.

Капиталистическэ оронуудай студентнүүдэй ажабайдалай муудаһаниие элидхэлшэ тэмдэглэбэ.

Студентнүүд хадаа социальна байдалай, политическэ үзэл бодолой, шажан шүтэлгын, эрэ эмын ба расын илгаагүйгөөр һуралсаха эрхэ бүхы хүнүүдтэ үгэхэ гэһэн эрилтэ табина гэжэ Берлингуэр хэлэбэ. Һуралсаха эрхэ хооһон саарһан дээрэ бэшэ, харин бодото эрхэ байхаар мүнгэ хэрэгсэл хубааха; һургуулинуудые, лабораторинуудые ба библиотекэнүүдые бариха; һуралсалай түлөө түлэбэри багадхаха гү, али тэрэниие огто болюулха; ажабайдалай ба һуралсалай гаргашануудые түлэжэ хүрэхэ хэмжээтэй стипендеэр бүхы студентнүүдые хангаха; медицинскэ саг үргэлжын хинамжа ба таряаһа оруулалсаад, түлөөһэгүй медицинскэ туһаламжаар хангаха; хүнгэн сэнтэй учебнигүүдээр ба һуралсалай хэрэгсэлнүүдээр хангаха; библиотекэнүүд ба лабораторинуудые түлөөһэгүйгөөр хэрэглэлгэ зүбшөөхэ; спортоор наадаха арга боломжо олгохо, культурна хэмжээ дээшэлүүлхэ гэжэ тэдэнэр эринэ. Сенатор Маккартиин хэдэг мүрдэлгэ ба мүрдэлгын бусад ажал-ябуулга хадаа социальна наукануудай талаар өөрынгөө хараа бодолые хэлэхэеэ багшанарай айдаг болоһоной шалтагааниинь гээшэ. Американ багшанарай федерациин түрүүлэгшэ Карл Майерл гэгшын мэдүүлһэнэй ёһоор, дундада зуунай үеын иимэ методүүдтэ эсэргүү тэмсэхэ зориг гаргаһан багшанар һургуулида хүдэлмэрилхэ аргаяа хаһагдана. Иимэ байдалда хүнэй сүлөө тухай хэлэжэ болохо аал?

Урда Африкын ба США-гэй университедүүдтэ хэгдэдэг расова доромжолгодо анхаралаа хандуулыт, сенатор Маккартиин эхилһэн, номуудые шатаалгын кампанида анхаралаа хандуулыт.

Гэбэшье, эдэ методүүд мүнөө американска студентнүүдэй зүгһөө улам үргэн ба эрид шанга эсэргүүсэлгэтэй дайралдана.

Һургуули дүүргээд хүдэлмэри абажа шадахагүй гээшэ капиталистическэ оронуудай студентнүүдэй угаа ехэ зоболон мүн гэжэ элидхэлшэ зааба. Энэ оной мартда Японидо колледжнүүд ба университедүүдые дүүргэһэн 100 мянган хүнэй 80 процентнь хүдэлмэригүй үлэбэ.

Хүн түрэлтэнэй хахадынь шахуу ажаһуудаг колониальна, дулдыданги ба гээгдэнги оронуудта гэгээрэлэй асуудалда ямаршье анхарал хандуулнагүй. Бельтийскэ Конгодо хүнүүдэй 97 процентнь, Кенидэ — 94 процентнь, Мароккодо 93 процентнь үзэг бэшэг мэдэхэгүй байна. Иимэ байдалай гол шалтагааниинь колониальна системэ, эдэ оронуудай национальна бэеэ даанхай байдал ба суверенитедые үгы хэлгэ болоно гэжэ эдэ оронуудай студентнүүд нэгэн һаналаар мэдүүлнэ.

Һүүлшын 3 жэлэй туршада студентнүүдэй Уласхоорондын союз уласхоорондын холбоо хүгжөөхэ хэрэгтэ өөрынгөө нэмэри хэбэ гэжэ Берлингуэр хэлэбэ. МСС-эй үүсхэлээр ба туһаламжатайгаар олон делегацинууд, бүлэгүүд ба тус тус хүнүүд ехэ оронуудта бүхыдэнь шахуу, хэдэн олон бага оронуудта ошобо. Һаяхан Бухарестдэ боложо дүүрэһэн залуушуулай ба студентнүүдэй бүхэдэлхэйн IV фестиваль хадаа эб найрамдалай, хани барисаанай ба культурна андалдалгын түлөө ажал-ябуулгаяа МСС-эй саг үргэлжэ хүгжөөхэ ёһотой байһанай жэшээе харуулна.

Студентнүүдэй хэрэглэмжэ ба һуралсаха гэһэн эрилтые хангалга, культурын сүлөө хамгаалга, хани харилсаагаа улам ехээр үргэдхэлгэ— эдэ бүгэдэ имагтал бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалай условинуудта бэелүүлэгдэжэ болохо юм.

Элдэб олон шэглэлэй студентнүүдэй һанал эрмэлзэлгэтэй бүрин тааралдаха байхаар, мүн элдэб зэргэтэй студентнүүдые нэгэдүүлһэн уласхоорондын бүри нигта ба үргэн нэгэдэл туйлаха гэһэн оролдолгодо туһалхаар мүнөө МСС-эй ажалябуулгые һайжаруулха ба үргэдхэхэ шухала байна гэжэ Берлингуэр хэлэбэ.

Үсэгэлдэршье, мүнөөдэршье, бидэнэр бүри һайхан, жаргалтай ба үнэн зүб ерээдүй тухай һанажа хүдэлмэрилнэбди. Манай устав соо хэлэгдэһэнэй ёһоор, манай үмэнэ—ерээдүйн демократическа гражданинуудай үмэнэ байһан зорилгонуудые дүүргэхээр бэеэ бэлэдхэн хүдэлмэрилнэбди гэжэ Берлингуэр түгэсхэлдөө хэлэбэ.

Үглөөдэр студентнүүдэй Бүхэдэлхэйн III конгресс хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлхэ.

Швейцаридахи шатарай турнир

НЕЙХАУЗЕН, августын 29. (ТАСС-эй тусхай корреспондент). Дэлхэйн чемпион М. Ботвиннигтай матч хэхээ хүсэгшэдэй шатарай турнир мүнөөдэр нютагай сагаар 18 час 30 минутада Нейхаузен городой городской байшан дотор баярай оршон байдалда нээгдэбэ.

Городой мэр Ильи, уласхоорондын шатарай федерациин президент Рогард ба бусад хүнүүд хабаадагшадые амаршалба. Тэрэнэй һүүлээр хабаадагшад жээрбэ бариба.

Үглөөдэр нютагай сагаар 17 часта нэгэдэхи тур боложо, Тайманов — Бронштейн, Найдорф—Решевский, Петросян—Керес, Авербах — Смыслов, Сабо—Геллер, Эйве—Котов, Штальберг—Болеславский гэгшэд наадаха байна.

Глигорич энэ үдэр наадахагүй.

Холын замда

Сумка, рюкзагуудые үргэлһэн хүүгэд городой Пионернүүдэй ордон тээшэ яаралтай гэшхэлнэд.

Эндэ сугларһан олон пионернүүд республикынгаа ой тайгын баялигуудтай, модо бэлэдхэлгын түрүү техникэтэй танилсаха зорилготойгоор Хандагатайн, Баруун-Тарбагатайн леспромхозуудта аяншалгада гараба.

— Манай аяншалга урда жэлнүүдэй аяншалгада орходоо тад ондоо. Ушарынь, энэ аяншалгые политехническэ аяншалга гэжэ нэрлэхэдэ болоно. Бидэ леспромхозуудаар ябаха зуураа, физикээр үзэһэн материалаа бодотоор хаража һонирхобобди. Электрын хүсэн яагаад механическа хүсэн болодог юм, арадай ажахыда хэрэглэгдэхэ ямар зүйлэй продукци модонһоо үйлэдбэрилэгдэн гаргагдадаг юм гэжэ ойлгобобди, — гэжэ Юра Циницын дневник соогоо бэшэнэ.

Пионернүүд түмэр харгыгаар Новая-Илька станци хүрөөд, тэндэһээ Хандагатайн леспромхозой шпалозавод ошоһон байна. Тус леспромхозой хүдэлмэрилэгшэд хүүгэдые ехэ халуунаар угтаад, заводой хүдэлмэритэй тэдэниие танилсуулаа.

Хүүгэд тэндэһээ Хара-Кутул гэжэ участогта ошожо, модо отолхо, мүшэрһыень сэбэрлэхэ, шэрэхэ хүдэлмэри дээрэ ямар техникэ хэрэглэгдэдэг байһые ехэ һонирхолтойгоор хараба. Тэрэ участогта хүдэлмэрилжэ байһан электро-хюрөөшэн Иван Матфистович Шалеран электрохюрөөгэй түхеэрэлгэ тухай, тэрэниие яажа ажал дээрэ хэрэглэдэг тухайгаа хөөрэжэ үгэбэ. Хүүгэд нүхэр Шалеранай заабаряар өөһэд[...] электрохюрөөгөөр модо ото[...]жо үзэһэн байна.

Аяншалгада ябаһан хүү[...]дые хаа хаанагүй баяртайга[...] угтажа, тэдэнэй һонирхо[...] асуудалнуудта тодо харюун[...]дые үгөө. Хандагатайн ле[...]промхоздо практикада байһ[...] Заиграйн ой модоной-техни[...]мэй студентнэр ой тайг[...] баялиг болон амитад, ой м[...]доной хоротод тухай ехэ һ[...]нирхолтойгоор хөөрэжэ үгөө.

Баруун-Тарбагатайн ле[...]промхоздо хүүгэдэй ошоход[...] экспедитор Н. И. Сенин пото[...]но методээр модо шэрэлгэ т[...]хай хөөрэлдөө үнгэргөө.

Эсэстээ хүүгэд Димитров[...] нэрэмжэтэ колхозой сабшал[...] дээрэ хүдэлмэрилжэ, һонирхо[...]той аяншалгаяа дүүргэбэ. Т[...]дэнэр үбһэ хуряалга дээрэ н[...]гэ үдэр хүдэлмэрилһэн байн[...]

Амаралтаяа һайнаар, аша[...]тай туһатайгаар үнгэргэһ[...] хүүгэд һуралсалай жэлые ш[...]нэ хүсэтэйгөөр угтаба.

Е. Ринчинова.

Һонирхолтой аяншалга

Дэлхэй дээрэ эгээн гүнзэгы Байгал далай өөрынгөө үзэсхэлэн гоё байгаалияраа олоной дура сэдьхэл буляадаг. Республикын һургуулинуудай һурагшад, пионернүүд зунайнгаа амаралтын үедэ Байгал далай тээшэ туристска аяншалгада олоороо гарадаг юм.

Августын эхеэр Улан-Удын Пионернүүдэй ордоной үүсхэлээр № 1, № 2, № 65 һургуулинуудай һурагшадһаа бүридхэгдэһэн гурбан бүлэг эдир туристнар Сэлэнгэ мүрэниие зубшан Байгал далай тээшэ аяншалгада гараһан байгаа.

Хамта 40 шахуу пионернүүд ба һурагшад тус һонирхолтой аяншалгада хабаадалсаһан байна. Тэдэнэр Байгал далайн оршондохи Байкало-Кударын, Прибайкальска а[...]гуудай байгаалиин баялигуудта[...]нилсаһан ба элдэб минеральнуу[...] ургамалнуудай коллекци, г[...]ринуудые суглуулжа, һургу[...]нуудтаа асарһан байна.

Аяншалгада ябалсаһан багш[...] «Байгалай ба Байгал шад[...] амитад ба ургамалнууд», «За[...]барилгын колхозуудай ажахын[...]галта» гэһэн ба бусад темэнүү[...] хүүгэдтэй хөөрэлдөөнүүдые ү[...]гөө.

Энэ һонирхолтой аяншалгада[...] баадалсаһан һурагшад һуралс[...]шэнэ жэлэй захалхада хар[...] үзэһэн юумэсэ нүхэдтөө хөөрэ[...] бэлэдхэжэ байна.

А. Базурко[...]

Эдиршүүлэй шатарай наадан дүүрэбэ

Эдир шатаршадай республиканска гурбадахи турнир дүүрэбэ. Энэ турнирта хабаадалсагшад 1-дэхи разряднигууд — Ю. Мельников, С. Могордоев гэгшэд абажа болохо 15 очкоһоо тус бүридөө 11,5 очко абажа, түрүү һууринуудые эзэлбэ.

Мүрысөөндэ С. Чирков 3-дахи, С. Ежов 4-дэхи, Хабухаев 5-дахи һуури эзэлһэн байна.

А. Игумнов.

Урьһаламжын түлэбэ[...]

Улан-Удын центральна нөөсэ[...] № 301 касса СССР-эй арадай [...]хые һэргээн бодхоохо ба хүгж[...] гүрэнэй дүрбэдэхи урьһалам[...] наймадахи шүүбэритэ тиражай[...] лицаар шүүбэри түлэжэ байна[...]

Түрүүшын табан үдэрэй түр[...] тус нөөсэлгын касса 400 мянга[...]ран түхэригэй шүүбэри урьһа[...]жа баригшадта түлэбэ. Гадна[...]мо шүүбэринүүд гэхэдэ, 5 ба[...] мянга түхэригэй нэгэ-нэгэ ба[...] мянган түхэригэй хоёр шүү[...] бууһан байна.

Н. Петро[...]

Редактор Б. Ц. ЦЫЖИПОВ

Мүнөөдэр кино театрнуудта

«ПРОГРЕСС» кинотеатрта — «Неразлучные друзья» (12 ч.), «Их было пятеро» (14, 16, 18, 20 ба 22 ч.).

«ЭРДЭМ» кинотеатрта — «Валерий Чкалов» (11 ба 13 ч.), «Наше с[...]» (15, 17 ба 21 ч.), «Снежная фан[...]» (19 ба 23 ч.), киножурнал «Н[...] дня» № 39.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—23, заместителя редактора—7-85, отв. секретаря—3-23, партийной жизни, сельского хозяйства—10.17, пропаганды и переводов—6-84, культуры и быта, промышленности — 4-52, мест. информации и писем—11.05. Для междугородных переговоров—16.

Н—00611.

Типография отдела издательств и полиграфической промышленности Министерства культуры БМАССР.